

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษา
โรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายสมโชค จุลเพชร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2551

**An Operation of Cooperative Activity in School: A Case Study of
Baankokmakham School, Chawang District, Nakhon Si Thammarat Province**

Mr.Somchok Jullaphet

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives**

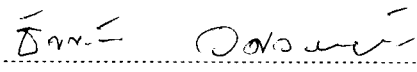
School of Agricultural Extension and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

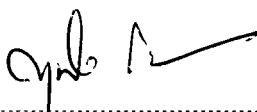
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษาโรงเรียน
บ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อและนามสกุล นายสมโชค จุลเพชร
แขนงวิชา สหกรณ์
สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธัญญ์รัศม์ วศวรรณวัฒน์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ธัญญ์รัศม์ วศวรรณวัฒน์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติให้รับ
การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สีสังข์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
วันที่ 20 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอดงวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้ศึกษา นายสมโชค จุลเพชร **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์รัชฎูรัมย์ วศวรรณวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ของโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอดงวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมุ่งศึกษาในเรื่องความรู้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียน และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 จำนวน 83 คน และครูจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และแบบสัมภาษณ์สำหรับครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 45.8 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 3.6 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การลงหุ้น และการช่วยเหลือสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นเรื่อง ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ของร้านสหกรณ์ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก 2) กระบวนการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของครู พบว่า มีการวางแผนการดำเนินงานในแต่ละปี มีการจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ตามประเภทงานสหกรณ์ มีการจัดประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา มีการประสานงานภายในสหกรณ์ มีการจัดทำบัญชีและจัดทำงบประมาณล่วงหน้า มีการจัดทำรายงานเสนอผู้บริหาร โรงเรียน สมาชิก และคณะกรรมการดำเนินการทุกปี ส่วนปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โดยภาพรวมปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย

คำสำคัญ การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนบ้านโคกมะขาม จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์รัชฎูธรรม วศวรรณวัฒน์ และศาสตราจารย์โอภาวดี เข้มทอง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ของการศึกษาค้นคว้าอิสระให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการคูติต จันทประสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกมะขาม คุณครูวิทยา แสงศรี ผู้ทำหน้าที่ครูผู้ส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนแห่งนี้ รวมทั้งคุณครูอาภรณ์ แก้ววิเชียร คุณครูจิรวัดน์ เบญจกุล คุณครูเจริญ รักษาวงศ์ คุณครูลำยอง รักษาวงศ์ และคุณครูท่านอื่นๆ รวมทั้งนักเรียนของโรงเรียนบ้านโคกมะขาม ที่ได้ตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง

จึงขอขอบพระคุณทุกท่านทั้งที่ได้เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือดังกล่าว

สมโชค จุลเพชร

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ขอบเขตการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	7
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	11
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	16
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	19
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการศึกษา	43
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน	43
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปผลการศึกษา	62
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	76
ก รายละเอียดของจำนวนสมาชิกสหกรณ์โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม	77
ข แบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)	78
ค แบบสัมภาษณ์ (สำหรับครู)	84
ประวัติผู้ศึกษา	86

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 44
ตารางที่ 4.2	คะแนนความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 47
ตารางที่ 4.3	การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 5 เกรด 47
ตารางที่ 4.4	การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็น รายชื่อ 48
ตารางที่ 4.5	ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็น รายชื่อ 49
ตารางที่ 4.6	ข้อมูลทั่วไปของครู โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 50
ตารางที่ 4.7	ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู จำแนกเป็น รายชื่อ 61

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยนำวิธีการสหกรณ์มาใช้เป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ประสบปัญหาด้านการประกอบอาชีพ มีหนี้สินล้นพ้นตัว รัฐบาลต้องหาวิธีการช่วยปลดปล่อยภาระเหล่านั้น โดยให้มีการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ เพื่อเป็นหลักประกันในการขอกู้เงินจากแหล่งเงินทุน มีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสหกรณ์ และเลือกรูปแบบของสหกรณ์ โดยได้รูปแบบมาจากประเทศเยอรมนี ในการจัดตั้งสหกรณ์ตัวอย่างครั้งแรกได้จัดตั้งขึ้นที่ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ใช้ชื่อว่าสหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ มีสมาชิกแรกตั้ง 16 คน ทุนดำเนินงาน 3,000 บาท

นับจากวันที่เริ่มก่อตั้งสหกรณ์เป็นครั้งแรกในประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลายาวนานถึง 92 ปี จากข้อมูลของกลุ่มฐานข้อมูลสารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ กรมส่งเสริมสหกรณ์ พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมดประมาณ 7,651 สหกรณ์ แต่จากผลการศึกษาวិจัยส่วนใหญ่ได้รายงานผลตรงกันว่า กิจกรรมสหกรณ์ส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกได้เท่าที่ควร และถือว่าการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในประเทศไทยยังไม่เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาอารยประเทศ เช่น อังกฤษ เยอรมนี สวีเดน นอร์เวย์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ เป็นต้น ทั้งนี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการพัฒนาสหกรณ์ของไทย เช่น ความเข้าใจในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการของสหกรณ์ การไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างเต็มที่และต่อเนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการไม่ได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อก่อให้เกิดความเคยชินกับระบบสหกรณ์ เป็นการฝึกการปฏิบัติให้เข้าใจถึงความสำคัญของสหกรณ์ตั้งแต่การประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน อันจะเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์ และการให้ความรู้ด้านสหกรณ์แก่เยาวชนนั้น เยาวชนสามารถจะนำไปเผยแพร่ให้กับชุมชนได้ผ่านทางพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง

ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของสหกรณ์ และกำหนดนโยบายหลักให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ส่งเสริมเรื่องสหกรณ์ในโรงเรียน (บุญสม มาร์ติน, 2529, คำนำ) ตั้งแต่ พ.ศ. 2520 และสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีเจตนารมณ์ที่จะให้การดำเนินงานด้านสหกรณ์ได้รับการพัฒนาด้วยการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จะเห็นได้ว่าเป็นระยะเวลาอันยาวนานนับทศวรรษ ที่ประเทศไทยได้ส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน แต่จากผลการวิจัยจำนวนมากได้รายงานผลสอดคล้องกันว่า กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวนมาก ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องได้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน เช่น ความไม่เอาใจใส่ของครูผู้จัดให้มีกิจกรรมสหกรณ์ ความไม่เข้าใจต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ทั้งคณะครู นักเรียนและผู้ปกครอง การไม่มีระบบการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวทำให้การปลูกฝังให้เยาวชนรัก เข้าใจ และเคยชินกับระบบสหกรณ์ไม่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงการรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ของประชาชนทั่วไปด้วย ดังนั้นการศึกษาเรื่องกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านกิจกรรมสหกรณ์ อันเป็นการทำความเข้าใจปัญหาเบื้องต้น และสามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ อันจะส่งผลให้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้รับการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ และบรรลุดตามจุดมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการจะปลูกฝังความรักและเข้าใจ ตลอดจนความเคยชินต่อกิจกรรมสหกรณ์ให้แก่เยาวชน

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลนาเขลียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรทั้งหมด 13 คน ครูสายผู้สอน 12 คน ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน มีเนื้อที่ของโรงเรียนจำนวน 2 ไร่ 1 งาน 74 ตารางวา อาณาเขตของโรงเรียน ทิศเหนือจดถนนลาดยางสายนครศรีธรรมราช - บ้านส้อง ทิศใต้ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก ติดทุ่งนา

กิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านโคกมะขามได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 มีทุนดำเนินการในปี พ.ศ. 2552 จำนวน 25,940 บาท เปิดให้สมาชิกถือหุ้น หุ้นละ 10 บาท สมาชิกจะถือหุ้นโดยเฉลี่ยคนละ 20 หุ้น จำนวนสมาชิกมีทั้งครูและนักเรียน 110 คน ประเภทกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้านโคกมะขาม เป็นการดำเนินงานกิจการสหกรณ์ร้านค้า ในรูปแบบสหกรณ์การซื้อสินค้าที่นำมาจำหน่าย เช่น อุปกรณ์การเรียน สมุด ปากกา และดินสอ เป็นต้น การดำเนินธุรกิจของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขาม จะเริ่มดำเนินการช่วงระยะเวลาเปิดภาคเรียน โดยมีตารางเวลาดังนี้ในแต่ละปีดังนี้ ในที่นี้จะยกตัวอย่างการดำเนินงานในช่วงปี พ.ศ. 2550-2551

เดือนเมษายน พ.ศ. 2550 จัดทำโครงการ จัดซื้อสินค้าและแต่งตั้งคณะทำงาน
เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2550 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 จำหน่ายสินค้า รับสมัครสมาชิก
เดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 รายงานผล ประเมินผล (วันที่ 31 มีนาคม เป็นวันสิ้นสุดปีบัญชี)
การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี สหกรณ์จัดสรร ดังนี้

1. ทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของกำไรสุทธิ
2. ปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นร้อยละ 50 ของกำไรสุทธิ
3. เหลือคืนตามส่วนธุรกิจ ร้อยละ 3 ของกำไรสุทธิ

การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนแห่งนี้ เพื่อวัตถุประสงค์ให้เด็กนักเรียนในช่วง
ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1- 6 เกิดการเรียนรู้ในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ปลูกฝังให้
นักเรียนมีระเบียบวินัย รู้จักออม รู้จักทำงานเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
เป็นการสร้างเสริมทรัพยากรมนุษย์ เพื่อจะได้เป็นกำลังหลักอันสำคัญในการสืบสานงานด้าน
สหกรณ์ต่อไป

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนบ้าน โคนมะขาม ประสบปัญหาหลายประการ
ซึ่ง ปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน โดยรอบบริเวณ โรงเรียน และปัญหาทางด้าน
เศรษฐกิจของนักเรียน แต่ก็ยังดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนิน
กิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนรวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้เสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไป
พัฒนาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนต่อไป นอกจากนี้ ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับ
สหกรณ์อื่นๆ ของชุมชนใกล้เคียง โรงเรียนบ้าน โคนมะขาม ที่มีการร่วมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์
หลากหลายประเภท

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาความรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โคนมะขาม ในการดำเนินกิจกรรม
สหกรณ์
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โคนมะขาม ในการดำเนิน
กิจกรรมสหกรณ์
- 2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โคนมะขาม ในการดำเนิน
กิจกรรมสหกรณ์
- 2.4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนบ้าน
โคนมะขาม

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกมะขามจำนวน 116 คน และคณะครู จำนวน 12 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เพื่อศึกษาถึงความรู้ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจของนักเรียนและความคิดเห็นของครูที่มีต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม

3.3 ขอบเขตด้านสถานที่

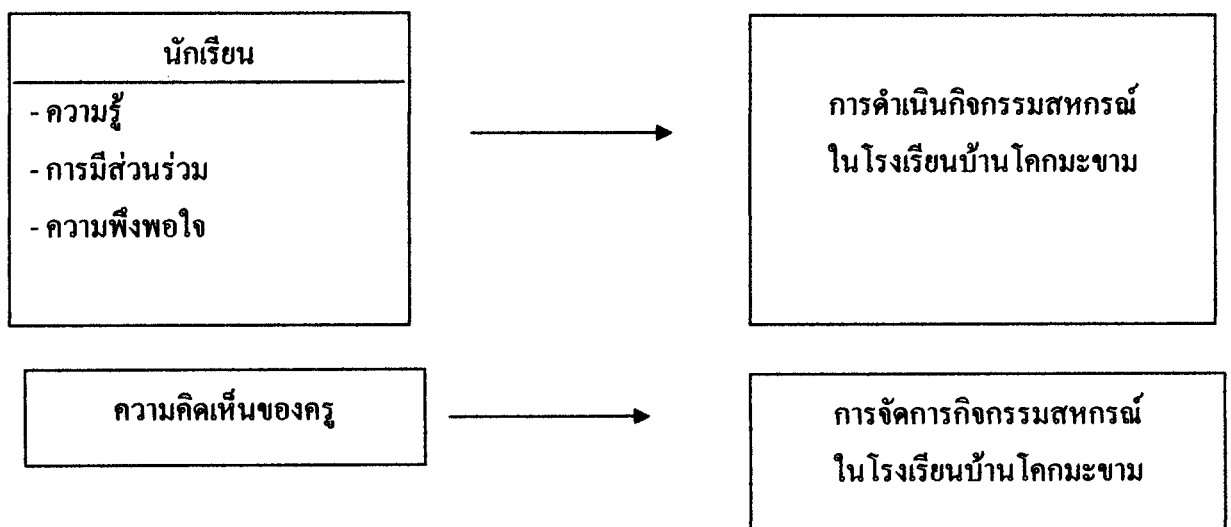
เพื่อศึกษาการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ธันวาคม 2551 – พฤษภาคม 2552

4. กรอบแนวคิดการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ความรู้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียน และความคิดเห็นของครู ต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช

5.2 กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าที่จัดตั้งขึ้น ภายในโรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

5.3 การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการ จัดกิจกรรมที่ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องใน โรงเรียน ได้ร่วมกันจัดขึ้นตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

5.4 ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

5.5 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียน

5.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการดำเนิน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

5.7 การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง การจัดการด้านต่างๆ ในการ ดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การจัดทำบัญชีและงบประมาณ และการจัดทำรายงาน

5.8 การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ หมายถึง การจัดแบ่งบุคลากรของสหกรณ์ใน โรงเรียน เพื่อช่วยกันทำหน้าที่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ

5.9 การวินิจฉัยและสั่งการ หมายถึง การวินิจฉัยวิเคราะห์สถานการณ์ในด้านต่างๆ ของ สหกรณ์ในโรงเรียน และประธานสหกรณ์สั่งให้บุคลากรดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ

5.10 การจัดทำบัญชีและงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และงบประมาณของสหกรณ์ มีการควบคุม ตรวจสอบบัญชีให้เป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ของ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการสหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขามสามารถนำผลการวิจัยและข้อเสนอแนะไปใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินกิจการสหกรณ์ต่อไป

6.2 สามารถนำผลการวิจัยมาเทียบเคียงและประยุกต์ใช้กับกิจการสหกรณ์ในพื้นที่ใกล้เคียง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านโคกขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์และกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

สหกรณ์ได้วิวัฒนาการมาจากแนวคิดพื้นฐานของนักเศรษฐศาสตร์ในยุคต่าง ๆ ที่ผ่านมาเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจที่ประชากรของประเทศนั้น ๆ ได้รับความเดือดร้อน ดังนั้นนักสหกรณ์จึงได้กำหนดแนวทางสำหรับดำเนินงานสหกรณ์ไว้หลากหลายแนวทาง มีการดำเนินงานเหมือนธุรกิจทั่วไปโดยการรวมตัวของกลุ่มบุคคล มีหลักการช่วยเหลือตัวเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มุ่งรวมคนที่อ่อนแอทางเศรษฐกิจเป็นองค์กรที่ดั่งขึ้นด้วยความสมัครใจของสมาชิก และยึดความเสมอภาคเป็นหลักสมาชิกหรือกลุ่มสมาชิกจะมีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดและประเภทของสหกรณ์ หรือการรวมกลุ่มของสมาชิกนั้น ๆ มีคณะกรรมการดำเนินการ โดยการเลือกตัวแทนจากสมาชิกนั่นเอง (ชุดวิชา กศน.หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2544 : 74)

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผล เป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกในสหกรณ์ขั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่นๆ ก็ดำเนินการตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ซื้อหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อยๆ ส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือทุกอย่างตามข้อบังคับดังนี้ คือ

- (1) เพื่อการพัฒนาสหกรณ์โดยอาจกันไว้เป็นทุนสำรองซึ่งอย่างน้อยๆ จะต้องมีส่วนหนึ่งที่นำมาแบ่งปันกันไม่ได้
- (2) เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์
- (3) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence) สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของมวลสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์การอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วย หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุน โดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information) สหกรณ์พึงให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง

ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community) สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบาย ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการรวมกลุ่มและสหกรณ์ไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่มส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 และให้มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์กันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสหกรณ์ โดยเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม และขยายสู่ชุมชนได้ เพื่อสนองตอบต่อจุดหมายโครงสร้างและเนื้อหา ตลอดจนแนวดำเนินการของหลักสูตรดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ให้สอดคล้องแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สุธรรม ปิ่นประเสริฐ (จำเริญ จันประเทือง 2542 : 1) กล่าวว่าจากรายงานการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทั่วประเทศพบว่า ในปี 2528 การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้เพียงร้อยละ 40 ของโรงเรียนทั้งหมด ในปี 2529 ดำเนินการได้ร้อยละ 60 และในปี 2530 สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทุกโรงเรียน ซึ่งพบว่าร้อยละ 80 เป็นการดำเนินการจัดสหกรณ์ร้านค้าที่พบปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักเรียนไม่มีกำลังซื้อ จึงขาดโอกาสที่จะทำธุรกิจกับสหกรณ์ทำให้สมาชิกดังกล่าวไม่มีโอกาสฝึกปฏิบัติจริง ตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่ตั้งไว้

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542:17) กล่าวว่าไว้ว่าสหกรณ์ร้านค้าหมายถึงสหกรณ์ผู้บริโภค ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภคมา จำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์ร้านค้า มีสภาพเป็นนิติบุคคล สมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ ลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความ

สมัครใจ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อน ในการซื้อเครื่องอุปโภค บริโภค ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของตนเองและหมู่คณะให้พ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง โดยวิธีการช่วยเหลือตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 สำรวจความพร้อม หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการสำรวจความพร้อมโดยร่วมปรึกษาหารือกับกรรมการบริหาร โรงเรียน เพื่อหาความพร้อมในด้านบุคลากร โดยสำรวจว่ามีครู อาจารย์ คนงาน ที่มีเวลา มีความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ที่จะเข้าร่วมเป็นกรรมการริเริ่มหรือเป็นกรรมการ หรือเป็นเจ้าของที่ในขั้นดำเนินการจริง ด้านสถานที่ สำรวจเบื้องต้นว่า หากดำเนินการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์จะมีสถานที่สำหรับเป็นสำนักงานดำเนินการ ด้านอุปกรณ์ สำรวจว่าอุปกรณ์เบื้องต้นที่จำเป็นต้องใช้นั้น โรงเรียนจัดส่งเสริมสนับสนุนเพียงพอหรือไม่ ด้านทุน สำรวจว่าถ้าเริ่มดำเนินการหาทุนเบื้องต้น จากสมาชิกมีเพียงพอแค่ไหนจะมีทุนสนับสนุนจากที่ใดบ้าง

1.2 แต่งตั้งคณะผู้ริเริ่ม เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาเห็นว่ามีความพร้อมที่ดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ ต้องแต่งตั้งครู อาจารย์เป็นคณะผู้ริเริ่มคณะหนึ่งมีกี่คนก็ได้ตามความเหมาะสม คณะผู้ริเริ่มทำหน้าที่ศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ ต้องศึกษาระเบียบและข้อบังคับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดตามประเภทของกิจกรรม คณะผู้ริเริ่มดำเนินการให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ คนงาน นักเรียนในสถานศึกษานั้น โดยวิธีการบรรยาย อภิปราย จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความเข้าใจในอันที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้เป็น ไปด้วยความเรียบร้อย

1.3 เตรียมเอกสารต่างๆ เช่น จัดพิมพ์ระเบียบข้อบังคับ แบบสอบถาม ใบสมัคร ใบเสร็จ แบบฟอร์มการขาย แบบฟอร์มบัญชีการเงิน แบบสำรวจสต็อก และทะเบียนสมาชิก เป็นต้น

2. ขั้นดำเนินการ

เมื่อหัวหน้าสถานศึกษาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์แล้ว ผู้ริเริ่มดำเนินการต่อไปโดยการรับสมัครสมาชิก เมื่อได้สมาชิกแล้ว มีการเรียนประชุมใหญ่ ครบตามข้อบังคับ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ แล้วรายงานหัวหน้าสถานศึกษา คณะผู้ริเริ่มรายงานผลการดำเนินการให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบแล้ว ถือเป็นหมดภารกิจ

ต่อมาจะต้องมีการเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ประธานคณะกรรมการดำเนินการจะต้องเสนอผลการประชุม การเลือกตั้งกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อให้หัวหน้าสถานศึกษาทราบและลงนามประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ แล้วสรรหาบุคลากรตามข้อบังคับ

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนหมายถึงกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรมที่ครู นักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

2. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้ หมายถึงความเข้าใจในเรื่องบางเรื่อง หรือสิ่งบางสิ่ง ซึ่งอาจจะรวมไปถึงความสามารถในการนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเป้าหมายบางประการ คำว่า ความรู้ (Knowledge) นั้น ในทัศนะของฮอสเปอร์ (มาโนช เวชพันธ์ 2532 : 15-16) นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้นี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการทำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างในอักษร สวัสดิ์ 2542 : 26) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

เบนจามิน บลูม (Bloom 1975, อ้างถึงใน กฤติยา เศษทิวิสุทธิ 2546 : 18-19) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ ในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิ

พิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป คือ

1. **ความรู้ (Knowledge)** หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึง ความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่งยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
2. **ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension)** เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. **การนำไปปรับใช้ (Application)** เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น
4. **การวิเคราะห์ (Analysis)** เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง
5. **การสังเคราะห์ (Synthesis)** เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้
6. **การประเมินผล (Evaluation)** เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสินใจ การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพฤติกรรมลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

นอกจากนี้บลูม ยังกล่าวถึงพฤติกรรมด้านความรู้จัดเป็นพฤติกรรมส่วนหนึ่งของมนุษย์ โดยจำแนกพฤติกรรมนี้ออกเป็น

1. **ความรู้ความจำ** หมายถึง การวัดความสามารถในการจำหรือระลึกได้ แต่ไม่ใช่การวัดความเข้าใจไปตีความหมายเรื่องนั้น ๆ แบ่งเป็นลักษณะย่อย ๆ ดังนี้

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องซึ่งเป็นข้อเท็จจริง
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินงาน
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี โครงสร้างและหลักการ

2. **ความเข้าใจ** หมายถึง ความสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ทั้งในด้านภาษา รหัส สัญลักษณ์ ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งแบ่งเป็น

2.1 การแปลความหมายถึง การแปลความหมายสิ่งที่สื่อความหมายได้ถูกต้องหรือเรียกว่าจับใจความได้ถูกต้อง

2.2 การตีความ หมายถึง การเก็บใจความเรียบเรียงใหม่แต่ความหมายยังคงเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

2.3 การขยายความ หมายถึง การนำข้อเท็จจริงในปัจจุบันไปทำนายเหตุการณ์ในอนาคตหรือนำไปขยายให้กว้างหรือลึกลงไป

3. **การนำไปใช้** หมายถึง ความสามารถในการนำสิ่งที่ได้ประสบมา เช่น แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือนำไปใช้แก้ปัญหาตามสภาพต่าง ๆ ได้

4. **การวิเคราะห์** หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวออกเป็นส่วนประกอบย่อยเพื่อความสัมพันธ์ และหลักการหรือทฤษฎี เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ แบ่งออกเป็น

4.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด สมเหตุสมผลที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบต่าง ๆ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปเพื่อใช้เป็นหลักในการแก้ปัญหา

4.3 การวิเคราะห์หลักการเป็นความสามารถในการมองเห็นวิธีรวมองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ

5. **การสังเคราะห์** หมายถึง ความสามารถในการนำเอาเรื่องราวหรือส่วนประกอบย่อยมาเป็นเรื่องราวเดียวกัน โดยมีการดัดแปลง ริเริ่ม สร้างสรรค์ ปรับปรุงของเก่าให้มีคุณค่าขึ้น

5.1 การสังเคราะห์ข้อความ เป็นการพูดหรือเขียนเพื่อการสื่อความคิดความรู้สึกลงไป

ยังบุคคล

5.2 การสังเคราะห์แผนงาน เป็นการเสนอแผนการทำงานของงานที่รับผิดชอบ หรือที่คิดขึ้น

5.3 การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการสร้างชุดความสัมพันธ์ขึ้นเพื่ออธิบาย ข้อมูลหรือสิ่งต่างๆ

6. การประเมินค่า หมายถึง การวินิจฉัยหรือการตีราคาอย่างมีหลักเกณฑ์ เป็นการ คัดสินว่าอะไรดีไม่ใช่อะไร โดยใช้หลักเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ แบ่งเป็น

6.1 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายใน

6.2 การประเมินค่าโดยอาศัยข้อเท็จจริงภายนอก

นอกจากนี้แล้วยังมีนักจิตวิทยาอีกหลายท่านที่ได้อธิบายถึงแนวคิดทฤษฎีที่ เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสำคัญของความรู้ และการจัดแบ่งประเภทของความรู้ไว้ซึ่งสรุปได้ ดังนี้ (ทวี นาคบุตร 2549, หน้า ค)

1. ความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีนี้เน้นถึงกระบวนการทางเขาวนปัญญาและโครงสร้างเชิงทฤษฎีของเขาวนปัญญาในการทำความเข้าใจพัฒนาการทางเขาวนปัญญาของมนุษย์ โครงสร้างเชิงทฤษฎีนี้กล่าวถึง เหตุการณ์ซึ่ง ไม่อาจสังเกตได้ด้วยตาเปล่า เช่น การคิดของมนุษย์ มีคำถามข้อหนึ่งว่าแท้จริงแล้ว เขาวนปัญญาเกี่ยวกับความรู้เป็นสิ่งเดียวกันหรือไม่ คำว่าความรู้ความเข้าใจโดยความหมาย หมายถึงการ กระทำเพื่อการรู้หรือเพื่อการรับรู้ นักจิตวิทยา เช่น บัลค์ เห็นว่าความรู้ความเข้าใจเป็นวิธีการที่ บุคคลใช้เขาวนปัญญาของตน แต่แนวความคิดของเปียเจต์ได้มองว่าความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ เกิด จากการที่อินทรีย์จัดกระทำต่อสิ่งแวดล้อมและเห็นว่าพัฒนาการของความรู้ความเข้าใจมีเป็นลำดับ ขึ้น นักทฤษฎีคนอื่นๆ ที่เสนอแนวคิดนี้และได้รับความสนใจได้แก่ แนวคิดของเสทอร์นเบอร์ก เมื่อค.ศ.1982 เสทอร์นเบอร์กและคีเทอร์แมน ได้ให้ความเห็นว่า เขาวนปัญญา เป็นกระบวนการ ติดต่อกับสารสนเทศจากระยะเวลาที่เรารับรู้จนกระทั่งถึงเวลาที่เรাজัดกระทำกับมันและหมายถึง ลักษณะ 5 ลักษณะดังนี้

- (1) ความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์
- (2) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
- (3) ความสามารถในการใช้ถ้อยคำ
- (4) ทักษะในการแก้ปัญหา
- (5) สามัญสำนึก

2. ความสำคัญของความรู้

ความรู้ เกิดจากสมองของมนุษย์ได้มีการพัฒนาการมาตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ขวบจะเป็นวัยที่มีการพัฒนาของสมองมากที่สุด คนส่วนมากมักคิดว่าเด็กอายุยังน้อย จึงละเลยต่อการเอาใจใส่ แต่กลับไปให้ความสำคัญในวัยอื่นแทน ฉะนั้นเด็กในช่วงวัย 3 ขวบในวัยนี้พ่อแม่จึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและสร้างความรู้เป็นอย่างมาก สมองของมนุษย์สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

(1) สมองซีกซ้ายทำหน้าที่ ช่วยในการใช้ภาษาพูด การวิเคราะห์ การจัดลำดับ ก่อนหลังการเรียนรู้ ภาษาและคณิตศาสตร์

(2) สมองซีกขวาทำหน้าที่ ช่วยเรื่องภาษา ท่าทาง จินตนาการ ไหวพริบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เมื่อสมองทั้ง 2 ซีกได้ทำหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ทำให้แต่ละบุคคลจะมีความรู้เกิดขึ้นมา ผู้ที่ได้รับการพัฒนาการสมองมาเป็นอย่างดีก็จะเป็นคนฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ และมีความเชี่ยวชาญตามความถนัดของตนที่ได้สั่งสมความรู้ในด้านต่าง ๆ มา

3. ประเภทของความรู้ อิกุจิโร โนนาคา (Ikujiro Nonaka , อ้างถึงใน ทวี นาคบุตร 2549,หน้า ก) แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

(1) ความรู้ที่เราสามารถรับรู้ หรือทำความเข้าใจได้โดยการอ่าน ฟัง หรือการดู สังเกตหรือทุกๆวิธีประกอบกัน เช่น เราฟังครูสอนการบวก ลบ คูณ หาร เล่าเรื่องวิถีชีวิตของคนในบางประเทศให้เราฟัง เราสังเกตเห็นการขยายตัวของโลหะเมื่อมันได้รับความร้อน เราเรียนรู้วิธีปรุงอาหาร การจักสาน ซ่อมเครื่องยนต์ เราเห็นแมลงวันวางไข่ในเศษอาหารขยะหรือของเน่าเปื่อยแล้วไข่กลายเป็นตัวหนอน เราเห็นว่าน้ำร้อนฆ่าแมลง และสัตว์ตัวเล็ก ๆ ได้ ฯลฯ ส่วนการสรุปรวบรัด (assume) หรือนำหลักการนี้ไปใช้กับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่ใกล้เคียงกัน (imply) เช่นการอุปมาอุปไมยก็เป็นการประยุกต์ต่อจากการใช้ความรู้ประเภทนี้นั่นเองเราเรียกความรู้ชนิดนี้ว่าความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ครูอาจารย์เป็นตัวหลักในการให้ความรู้ประเภทนี้

(2) ความรู้ประเภทที่บอกเล่า ความรู้ประเภทนี้จะเกี่ยวกับสภาวะ สถานการณ์ ความรู้สึกที่เกิดและสงบเนื่องจากการมีประสบการณ์ในสภาวะหรือสถานการณ์นั้นความรู้เหล่านี้ได้แก่ความรู้สึก เมื่อถูก คำ คำหยาบ ชม ถูกลงโทษ การได้รางวัล ไฟช็อต สำลึกน้ำ ถูกรังแก ถูกเอาเปรียบสภาวะที่ต้องประสบเมื่อเป็นคนจน คนยากไร้ ไร้อำนาจต่อรอง สภาวะที่ประสบเมื่อเป็นคนรวยการรู้ธรรมชาติหรือรู้แจ้งเห็นจริง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เราจะไม่เข้าใจอย่างแท้จริงเลยโดยการฟังจากผู้อื่นหรืออ่านจากนิยายเอกสารวิชาการใด ๆ แต่จะเข้าใจได้ซาบซึ้งใจทุกประสาทการรับรู้ว่า “ร้อน” คืออะไร เมื่อเรา ถูกจับนิ้วไปจิ้มเปลวเทียน และ “จน” เป็นอย่างไรเมื่อเราได้อยู่ในสภาวะนั่นเองจริงๆ เราเรียกความรู้ชนิดนี้ว่า ความรู้แฝงเร้น (Implicit Knowledge) ความรู้สามารถแบ่งออกเป็น

ประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง(Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น (Implicit Knowledge) ความรู้ชัดแจ้งคือความรู้ที่เขียนอธิบายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ ตำรา ส่วนความรู้แฝงเร้นคือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถอดเป็นลายลักษณ์อักษรได้

ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คน ได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกันตามตัวแบบของเซกิ (SECI Model) ความรู้ทั้งแบบแฝงเร้นและแบบชัดแจ้งจะมีการแปรเปลี่ยนถ่ายทอดไปตามกลไกต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดความรู้ การผสานความรู้ และการซึมซับความรู้ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) มีความสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่เรามองเห็น สัมผัสจับต้องได้ อ่าน หรือฟังจากแหล่งต่าง ๆ ได้เป็นความรู้ประเภทพื้นฐานความจริงทางวิทยาศาสตร์เป็นกฎเป็นเกณฑ์ เป็นพื้นฐานที่สามารถเรียนรู้สิ่งที่ซับซ้อนมากขึ้น ๆ ไปได้ ใช้ได้สะดวกกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม มโนคติ (concept) ที่ไม่ซับซ้อน และไม่จำกัดด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ภาษา วัฒนธรรม วัย เป็นต้น

ความรู้ชัดแจ้งมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งที่ซุกซ่อนอยู่ข้างในตัวเราเอง หรือจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีการกระทำอะไรบางอย่างด้วยตัวเราเอง ต้องฝึกฝนเอาเองเมื่อปะทะกับสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ การเกิดสถานะต่าง ๆ เมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ชัดแจ้งกับตัวเรา และหรือบุคคลอื่น บุคคลกับบุคคล สิ่งแวดล้อมกับตัวเราและหรือบุคคลทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับบริบท และขนาดของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะก่อให้เกิดประสบการณ์ต่อการรับรู้ต่าง ๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

รัตนา บุญมัชยะ (2543 :1 อ้างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) ได้เสนอความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาว่า หมายถึง “การที่ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อวางแผนการดำเนินงานการรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา และการประเมินผลโครงการพัฒนา อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถที่จะกำหนดเป้าหมาย และการแลกเปลี่ยนหรือกระทำการ ไปสู่เป้าหมายนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยการระดมพลังสร้างสรรค์ในชุมชนทุกด้าน ไม่ว่าจะป็นความต้องการทักษะ ความรู้ ทุน แรงงาน ทรัพยากรชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้”

ศกุน สายบุลี (อ้างใน สาวิตรี ช่างสาร, 2546 : 22 อ้างในนิคม บุญงนาค, เอกสาร ประเมินบุคคล : 2549) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ลึกลงไปอีกว่า หมายถึง การร่วมกันของ สมาชิกชุมชนในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง ระหว่างสมาชิกด้วยกัน ระหว่างสมาชิก กับองค์กร ทั้งนี้ด้วยข้อเท็จจริงและความเชื่อที่ว่า งานจะสำเร็จได้ก็ต้องมีส่วนร่วมของสมาชิกซึ่งจะ นำไปสู่ความร่วมมือแห่งการดำรงชีวิตในสังคมเดียวกัน โดยร่วมกระทำในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ร่วมในการรับรู้ ในการได้รับข่าวสาร ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่จะรู้ข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ความรู้หรือวิชาการต่างๆ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทาง วัฒนธรรม เป็นการตกทอดทางสติปัญญาของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง สังคมหนึ่งสู่สังคม หนึ่งเป็นสิ่งสาธารณะ

2. ร่วมคิดจากการได้รับรู้ นำมาสู่การคิดพิจารณา มีโอกาสแสดงความเห็น เสวนา แลกเปลี่ยนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ

3. ร่วมตัดสินใจ มีโอกาสที่จะตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน กับชีวิตของตน อันถือว่ามนุษย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันแล้วผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นสิ่งที่ สอดคล้องกับความต้องการ สอดคล้องกับปัญหาเกิดความต้องการหวงแหวนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และต้องดูแลรักษา

4. ร่วมวางแผนและดำเนิน การวางแผนร่วมกันและการดำเนินการร่วมกันย่อมเกิด พลังมหาศาลในการทำการให้โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ได้รับความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

5. ร่วมประเมินผล ประเมินผล ประเมินภาพกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการแล้วหรือ กิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป

6. ร่วมรับผิดชอบ การคงอยู่ของกิจกรรมนั้นไม่มีใครปฏิเสธว่าเป็นผลมาจากการ รับผิดชอบและการปฏิบัติดูแลรักษา ร่วมกัน สำหรับสิ่งที่เกิดผลเสียหายหากมีการรับ “ผิด” ก็จะพบ กับสิ่งที่ “ชอบ” พลวัตของกิจกรรมก็จะต่อเนื่องต่อไป

7. ร่วมรับผลประโยชน์ในการพัฒนาชุมชน ผลของกิจกรรมย่อมตกแก่สมาชิกชุมชน ส่วนชุมชนจะกระจายผลประโยชน์ไปสู่สมาชิกแต่ละคนได้อย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ของ ชุมชนนั้น

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ให้ข้อเสนอแนะในการประชุม ณ องค์การสหประชาชาติ ได้ขยาย ความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนว่าครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของ ชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรม และการมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับ ประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้ามาเกี่ยวข้องกับ โดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

2.1 การเอื้อให้เกิดความพยายามพัฒนา

2.2 การแบ่งสรรผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2.3 การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การวางแผน ดำเนินการ โครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

3. การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยกระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อการพัฒนา กับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงดังกล่าว

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจผิดแผกแตกต่างกันไปตามเศรษฐกิจของประเทศ นโยบายและโครงสร้างการบริหาร รวมทั้งลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการประกันให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

ธนะ จักร เข็นบำรุง (2540 : 20 อ่างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การตัดสินใจเข้าไปมีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ดำเนินการจัดการทรัพยากรของชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองของสมาชิกในชุมชน ซึ่งดำเนินการต่างๆ นอกจากได้รับการสนับสนุนจากรัฐแล้วยังต้องมีการประสานร่วมมือกับองค์กรเอกชนอื่นๆ ด้วย

สมคิด รัตนวงศ์ (2542 : 20 อ่างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคล หรือกลุ่มคนได้เข้าไปร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอนในกิจกรรมต่างๆ โดยความสมัครใจทั้งกิจกรรมที่องค์กรภายนอกจัดและกิจกรรมที่จัดโดยชาวบ้านเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการแก้ปัญหาของตนเองและชุมชน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มคนได้เข้าไปร่วมในการดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ด้วยความสมัครใจ โดยเข้าไปมีบทบาทในการเข้าร่วมประชุม สัมมนาและการฝึกอบรม ร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน ร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ร่วมในองค์กรเพื่อการบริหารงานร่วมในการแก้ปัญหา และร่วมในการดำเนินธุรกิจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (อ่างในเกียรติศักดิ์ เอื้อเพื่อ 2546 : 13 อ่างในนิคม บุญส่งนาค, เอกสารประเมินบุคคล : 2549) ได้อธิบายและกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ

1. ความศรัทธา ที่มีความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์ วิหาร เป็นต้น
2. ความเกรงใจ ที่มีบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้งๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธา หรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอร้องผู้น้อยก็ช่วยกันออกแรง เป็นต้น
3. การใช้อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส เป็นต้น

4. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

4.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ตามความหมายของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง รัก ชอบใจ ในที่ศนะของ Wallestein (อ้างใน “ทัศนคติและความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ” สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา 2547 : 37) หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นความรู้สึกขั้นสุดท้าย (end – state of feeling) ที่ได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง ซึ่งจะสอดคล้องกับ Wolman ที่ให้ทัศนะว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขของมนุษย์ที่ได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (Goal) ตามความต้องการ (Wants) หรือแรงจูงใจ (Motivation) และสอดคล้องกับ Krech and Crutchfield ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อความต้องการ ได้รับการสนองตอบพร้อมบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ระดับหนึ่ง

นฤมล มีชัย (2535 : 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้น ๆ ด้วยใจรัก มีความกระตือรือร้นในการทำงานพยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

Anton Jon, 23-28 (ลาวัญย์ โมกขศักดิ์, 2544) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้ำว่า ความพึงพอใจของลูกค้ำเป็นตัวเชื่อมระหว่างความสำเร็จระยะสั้นและการเจริญเติบโตของธุรกิจในระยะยาว ความสำคัญของความพึงพอใจของลูกค้ำสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจของลูกค้ำเป็นเครื่องมือกลยุทธ์ที่สำคัญในการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดและผลกำไร
2. ความพึงพอใจของลูกค้ำเป็นนโยบายสำคัญของผู้บริหารระดับสูง

3. ความพึงพอใจของลูกค้าสามารถวัดได้และสืบรู้ได้

4. ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นแนวทางในการจัด โครงสร้างองค์กรพื้นฐาน

Kotler (อ้างในสมศักดิ์ โกวิทวุฒินกร 2551:6) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจของลูกค้าไว้ว่า ความพึงพอใจ ระดับความรู้สึกของบุคคล อันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบระหว่างผลงานที่รับรู้ได้จากสินค้าหรือบริการ กับความคาดหวังของบุคคลนั้นๆ ดังนั้นระดับความพึงพอใจจะสัมพันธ์กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่รับรู้กับความคาดหวัง ลูกค้าสามารถรู้สึกถึงระดับความพึงพอใจใน 3 ระดับกว้างๆ คือ

1. ถ้าผลงานที่รับรู้ต่ำกว่าความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ
2. ถ้าผลงานที่รับรู้เทียบเท่ากับความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกพอใจ
3. ถ้าผลงานที่รับรู้สูงกว่าความคาดหวัง ลูกค้าผู้นั้นจะเกิดความรู้สึกยินดีหรือ

พอใจมาก

ความพึงพอใจหรือความพอใจ (Satisfaction) พจนานุกรมด้านจิตวิทยา Chaplin (ธนพร ชุมวรฐายี 2539:8) หมายถึง ความรู้สึก ของผู้ที่มารับบริการต่อสถานบริการตามประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าไปติดต่อขอรับบริการในสถานบริการนั้น นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ หลากหลาย เช่น ความพึงพอใจ คือทัศนคติในทางบวกของบุคคลจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ทุกสิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องจากความต้องการด้านพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าบุคคลได้รับความพึงพอใจ มีผลเกี่ยวเนื่องมาจากความต้องการด้านพื้นฐานของมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจมากขึ้น (Smith 1966 : 115) ส่วน Vroom (1967 : 90) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจเป็นสิ่งที่สามารถ interchangeable ได้ เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึงผลที่ได้จากการที่ บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจ ในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบและแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเองสอดคล้องกับเซลล์ย์ (จิรวิทย์ เศษจรัสศรี 2538 : 40) ที่ศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับ ความพึงพอใจ ซึ่งสรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวกและความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้น แล้วจะทำให้เกิดความสุข ความสุขนั้นเป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น กล่าวคือเป็นความรู้สึกที่ระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือ ความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อน และความสุขนั้นมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ ส่วนความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกและความสุขมีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบ ความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้ เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพึงพอใจจะ เกิดขึ้นเมื่อระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ

สิ่งที่ทำให้สิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจของมนุษย์มักจะได้แก่ ทรัพยากร (Resources) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้า แบบใดเป็นสิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจ จะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

หลุยส์ จาปาเทศ (2533 : 35) ได้อธิบายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความ ต้องการได้ บรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออกมาก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสายตา คำพูด และการแสดงออก

ซริณี เคชจินดา (2530 : 45) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกพอใจจะ เกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดหมาย

มนตรี เฉียบแหลม (2536 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่งความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลได้รับสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือ เป็นไปตามที่ตนเองต้องการและความรู้สึกดังกล่าวนี้จะลดลงหรือไม่เกิด

ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538 : 8) กล่าวว่าระบบความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อ ความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับ การตอบสนอง หรือจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้สึกทางบวกมีค่ามากกว่าความรู้สึกทางลบซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของแมคคอร์มิค และแคเนเยล (1980 : 61) ที่กล่าวว่า ความพึง พพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ที่ตั้งอยู่บนความต้องการพื้นฐาน (Basic needs) และมีความ เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจ (Incentive) และพยายามหลีกเลี่ยงสิ่ง ที่ไม่ต้องการ

วิรัช สวงวนวงศ์วาน และพรรณพิมล ก้านกนก (2545 : 18) กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้า เมื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการทำงานของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อมากับสิ่งที่คาดหวังไว้ ระดับความคาดหวังของลูกค้าอาจได้จากประสบการณ์ที่เคยใช้สินค้านั้น

โชคชัย ชยธวัช (2547 : 143 - 144) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้ในการทำงานของผลิตภัณฑ์กับความคาดหวัง

4.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

สาโรช ไสยสมบัติ (2534 : 15) กล่าวถึง ความสำคัญของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยให้งานประสบ ผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการแรกที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญก้าวหน้าของงานบริการก็คือ จำนวนผู้มาใช้บริการ ดังนั้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและ

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้มาใช้บริการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดจากความสำเร็จดังกล่าว สรุปได้ว่า หากบุคคลมีความพึงพอใจย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน ตลอดจนทำให้เกิดความศรัทธาในหน่วยงานต่อไป

4.3 ลักษณะของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการบริการมีความสำคัญต่อการ ดำเนินงานบริการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งลักษณะทั่วไปมีดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช 2535 : 24-37)

1. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด บุคคลจำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว การตอบสนอง ความต้องการส่วนบุคคลด้วยการ ได้ตอบกับบุคคลอื่น และสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทำให้แต่ละคนมีประสบการณ์ การเรียนรู้ สิ่งที่จะได้รับตอบสนองแตกต่างกันไป ใน สถานการณ์การบริการก็เป็นเช่นเดียวกัน บุคคลรับรู้หลายสิ่งหลายอย่างเกี่ยวกับการ บริการ ไม่ว่าจะเป็นประเภทของการบริการ หรือคุณภาพของการบริการ ซึ่งประสบการณ์ ที่ได้รับจากการสัมผัสบริการต่างๆ หากเป็นไปตามความต้องการของผู้รับบริการ โดย สามารถทำให้ผู้รับบริการ ได้รับสิ่งที่คาดหวังก็ย่อมก่อให้เกิด ความรู้สึกที่ดีและพึงพอใจ

2. ความพึงพอใจเกิดจากการประเมินความแตกต่างระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่ได้รับจริงในสถานการณ์บริการ ก่อนที่ประชาชนจะมาใช้บริการใดก็ตามมักจะมีจากลักษณะของความพึงพอใจดังกล่าวสรุปได้ว่า ความพึงพอใจมีอยู่ 2 ลักษณะคือ ความพึงพอใจที่เกิดจากอารมณ์ ในขณะที่เข้ารับบริการ และความพึงพอใจที่ต้องพิจารณา ในหลาย ๆ ด้าน

กล่าวโดยสรุป “ความพึงพอใจ” เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุความคาดหวังในบางระดับ ในทางตรงกันข้าม ความพึงพอใจจะไม่เกิดขึ้นได้เลยหากความต้องการหรือหรือความคาดหวังไม่ได้รับการสนองตอบ

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ

มัลลิกา ต้นสอน (2546:22-23) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดการ มีความเป็นสากลที่ประยุกต์ให้การดำเนินงานในทุกองค์การบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตลอดจนได้รับการยอมรับว่าเป็นงานสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับทุกองค์การ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ หรือเรียกว่า “กระบวนการจัดการ” ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการที่สำคัญ 4 หน้าที่ ได้แก่การวางแผน การจัด

องค์กร การเป็นผู้นำ และการควบคุม นอกจากนี้เรายังสามารถแบ่งบทบาททางการจัดการที่ผู้จัดการทุกคนต้องแสดงเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ บทบาทระหว่างบุคคล บทบาทด้านข้อมูลข่าวสาร และ บทบาทด้านการตัดสินใจ

การจัดการ เป็นหน้าที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารทุกคนในการที่จะบริหารจัดการองค์การของตนให้สามารถดำเนินงานไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งประกอบไปด้วยหน้าที่ 5 ประการ ที่การบริหารจะต้องปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แตกต่างกันไปตามลักษณะของระยะเวลาที่ใช้ในการบริหารงาน ซึ่งได้แก่

1. การวางแผน (Planning) หมายถึงการกำหนดแผนงานหรือวิธีการปฏิบัติงานไว้เป็นการล่วงหน้าเพื่อผลสำเร็จที่ต้องการ การวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจ พิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการจะได้และหนทางที่จะทำให้ได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งมี 2 ขั้นตอน คือ

1.การกำหนดเป้าหมาย และ 2. การวางแผนเพื่อให้ได้ผลสำเร็จตามเป้าหมาย

2. การจัดองค์กร (Organizing) คือการพัฒนาระบบการทำงานเพื่อให้งานต่างๆ สามารถดำเนินงานไปโดยมีการประสานกันที่ดี การจัด โครงสร้างองค์กร คือการจัด โครงสร้างงานที่ประกอบด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วยย่อย เป็นแผนกหรือเป็นกอง การมอบหมายหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน โครงสร้างงานที่ดีจะต้องชี้ชัดได้ว่าใครต้องการทำงานใดและใครต้องรายงานใคร เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวข้องกั

2.1 โครงสร้างองค์กร (Organizing Structure)

2.2 การจัดแผนกงาน (Organizing Departments)

2.3 การมอบหมายงาน (Delineation)

2.4 การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจหน้าที่ (Centralization and Decentralization)

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการ โดยผู้บริหารในการดำเนินกิจกรรมทางการจัดการเกี่ยวกับ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์กรธุรกิจมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพพร้อมในการทำงานในทุกตำแหน่งซึ่งเกี่ยวข้องกั

3.1 การจัดหาบุคลากร

3.2 การพัฒนามูลค่าการ

4. การสั่งการ (Directing) หมายถึง กิจกรรมทางการจัดการ โดยผู้บริหาร ในการบังคับบัญชาให้การทำงานต่างๆ ภายในองค์กรดำเนินไปโดยราบรื่นมีการประสานร่วมแรงร่วมใจกัน

ทำงาน ทั้งนี้ ความพยายามของผู้บริหารในการสร้างศิลปะการบังคับบัญชาที่จะทำให้การทำงานประจำวันของเจ้าหน้าที่ทุกคนเป็นไปด้วยดี ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

4.1 การจูงใจ (Meriting)

4.2 การสั่งงาน (Order)

4.3 การติดต่อสื่อสาร (Communication)

5. การควบคุม (Controlling) คือกิจกรรมต่างๆที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าการทำงานต่างๆจะสำเร็จผลตามแผนที่ตั้งไว้ การควบคุมจึงต้องพิจารณาว่าจะวัดผลงานอะไร โดยวิธีการอย่างไร จะใช้เกณฑ์อะไรในการวัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

5.1 การดำเนินการควบคุม

5.1.1 การควบคุมก่อนดำเนินการ

5.1.2 การควบคุมขณะดำเนินการ

5.1.3 การควบคุมหลังเสร็จสิ้นดำเนินการ

5.2 กระบวนการในการควบคุม

5.2.1 การกำหนดมาตรฐานของงาน

5.2.2 การตรวจสอบและวัดผลความก้าวหน้าของงานที่ปฏิบัติ

5.2.3 การวิเคราะห์และประเมินผลการปฏิบัติงาน

5.2.4 การแก้ปัญหาข้อผิดพลาด

นिरันตร์ จงวุฒิเวศน์ (อ้างในปัญญา หิรัญรัศมี 2550:8) กล่าวถึงแนวคิดของลูเธอร์ กุลลิค (Luther Gulick) ว่ากระบวนการบริหารหรือการจัดการที่เรียกว่า (POSDCORB) นั้นอธิบายได้ดังนี้คือ

1. **Planning (P)** หมายถึง การวางแผนหรือวางโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีงานอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ พร้อมกับการวางแนวทางของการปฏิบัติไว้ พร้อมด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ

2. **Organizing (O)** หมายถึง การจัดรูปโครงการหรือองค์การหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อย ๆ แต่ละหน่วยงานไว้ หรืออาจจะเป็นอำนาจหน้าที่ของตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงานให้ชัดเจน พร้อมกับกำหนดลักษณะและวิธีการคิดต้องงานสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นกันลงไป เช่น หน่วยงานระดับกรมส่งเสริมสหกรณ์ในส่วนกลางจะมีการแบ่งเป็นตำแหน่ง อธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง หัวหน้าฝ่าย เป็นต้น ถ้าในส่วนภูมิภาคจะมีสหกรณ์จังหวัด โดยที่ทุกตำแหน่งงานจะมีความสัมพันธ์กันในสายการบังคับบัญชาอย่างเห็นได้ชัดเจน

3. Staffing (S) หมายถึง การบริหารอันเกี่ยวกับการจัดกลุ่มบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ ตลอดจนบุคลากรทุกประเภทของหน่วยงาน การบริหารงานบุคคลดังกล่าวจะเริ่มจากการแสวงหาบุคคลเข้าทำงาน การบรรจุแต่งตั้ง การฝึกอบรม และพัฒนาบุคคลที่บรรจุแต่งตั้งไว้แล้ว การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ถดชั้น ให้ออก ปลดออก ไล่ออก เพื่อให้สภาพการทำงานเป็นไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ

4. Directing (D) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ หลังจากที่ได้มีการวิเคราะห์โครงการของงาน โดยรอบคอบ แล้วว่ามีการเตรียมคนอย่างไร จัดรูปงานอย่างไร รวมทั้งการติดตามดูแลให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

5. Coordinating (Co) หมายถึง การประสานงานหรือสื่อสัมพันธ์ภายในหน่วยงานดังได้กล่าวมาแล้วใน Organizing ว่ามีการจัดแบ่งสายงานการบังคับบัญชาอย่างไรบ้าง Coordinating จะเป็นการประสานงานในสายงานดังกล่าว เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเกิดความขัดแย้งกัน และการบริหารในลักษณะนี้เพื่อให้ทุกหน่วยงานทำงานประสานกลมเกลียวกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงานดังกล่าว

6. Reporting (R) หมายถึง การเสนอรายงานการทำงานต่าง ๆ ในสายงานการบังคับบัญชาให้ทราบโดยตลอดสายงานการบริหาร

7. Budgeting (B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การวางแผนของการใช้จ่ายเงินงบประมาณ การจัดทำบัญชีและการควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สันทวิ ศรีเมือง (2533) ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ที่จัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ สมมติฐานด้วย F-test โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ นิวแมนคูล (Newman-Keuls Method)

ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าอยู่ ในระดับพอใช้ มีทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าอยู่ ในระดับดี มีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าอยู่ ในระดับพอใช้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ขนาดกลาง มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าต่ำกว่าโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียน ขนาดใหญ่อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดเล็กมีความรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดใหญ่อย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แยกต่าง กันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แยกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดกลาง มีการ ปฏิบัติดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียน ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ดีกว่านักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดใหญ่อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประจักษ์ สีหราช (2534) ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ได้รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็น สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 8 โรงเรียนในจังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยาของนักเรียนที่เป็น สมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มขนาดกลางและขนาดเล็ก
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่ เป็นสมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

การรวบรวมข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามและนำไปสัมภาษณ์ สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง คือสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 211 คน ขนาดกลาง 44 คน และขนาดเล็ก 119 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ (SPSS) ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมี ลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีอายุเฉลี่ย 15 ปี ส่วนผู้ให้ข้อมูล กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีอายุเฉลี่ย 16 ปี และผู้ให้ข้อมูล กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีอายุเฉลี่ย 14 ปี สมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้า ส่วนมากเป็นเพศหญิง และมีระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3-4 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า อยู่ในช่วง 1-2 ปี และมีจำนวนหุ้นอยู่กับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าระหว่าง 1-5 หุ้น เป็นส่วนมาก

2. ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ผลการศึกษาพบว่าสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันทางด้านอาชีพของบิดา อาชีพ ของมารดา อาชีพของผู้ปกครอง และจำนวนเงินค่าหุ้น โดยที่สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 40.00 บาท ส่วนสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดกลางมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 29.77 บาท และสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีจำนวนหุ้นเฉลี่ย 23.45 บาท ส่วนผล การศึกษาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความไม่แตกต่าง ในด้านจำนวนเงินที่ซื้อสินค้าในแต่ละครั้ง และระดับผลการเรียน

3. ลักษณะทางด้านจิตวิทยาพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่มมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับแตกต่างกัน กล่าวคือ สมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทนเฉลี่ย 2.52 คะแนน ส่วนสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางมีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทน เฉลี่ย 2.71 คะแนน และสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ากลุ่ม โรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็กมีคะแนนความพึงพอใจในผลตอบแทนเฉลี่ย 2.78 คะแนน แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 3 กลุ่มมีความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับในทางบวก

4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด กลาง และกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือเข้าร่วมกิจกรรมระดับนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่า คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิก กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรอิสระ 6 ตัวแปร จาก 9 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อยกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัย สำคัญกับตัวแปรอิสระดังนี้ เพศ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา อาชีพ ของ ผู้ปกครอง ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ความพึงพอใจใน ผลตอบแทนที่ ได้รับจากการเป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

6. สมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 3 กลุ่ม ได้ให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าคือ ด้านอาคารสถานที่เห็นว่าพื้นอาคาร ฝาผนัง พื้นห้องสกปรก ขาดการทำความสะอาด ขาดการดูแลรักษา ส่วนด้านการนำสินค้าออก บริการเห็น ว่าสินค้าที่นำมาบริการ ไม่ถูกกับรสนิยม สินค้าวางขายไม่เป็นสัดส่วน ทางด้านบุคลากร เห็นว่าพนักงานขายสินค้ามาปฏิบัติงาน ไม่ตรงต่อ เวลา แสดงกิริยาไม่เหมาะสม สำหรับทางด้านการ ดำเนินงานระบุว่า การ ไม่มี ระเบียบเรียบร้อยในการจัดซื้อจัดขายสินค้า นอกจากนั้นสมาชิกกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าส่วนใหญ่ระบุว่า ควรมีสินค้าชนิดใหม่ ๆ มาขายเสริมบ้าง (ควรคิดป้ายบอกเวลาเปิด กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า) ควรมีการเพิ่มพนักงาน ขายด้วยเช่นกัน

ดวงกมล ศรีงาม (2537) ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัด กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ในด้านการเตรียมนักเรียนให้มีความรู้ด้านสหกรณ์ การบริหารงาน การจัดบุคลากรดำเนินงาน การจัดการด้านตลาด บัญชี-การเงินและ อาคารสถานที่ ตัวอย่าง ประชากรเป็นครูที่ทำหน้าที่ประธานกรรมการ ผู้จัดการสหกรณ์ และผู้ที่ดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน จำนวน 36 คน ซึ่ง ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จาก โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 12 โรงเรียนกรุงเทพมหานคร ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนได้มา จากการสัมภาษณ์และการสังเกต ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

- นักเรียนได้รับการเตรียมตัวและให้ความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โดยการจัด ชุมชนกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน และนักเรียนเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
- มีการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการผู้บริหาร โรงเรียนแต่งตั้งครูเป็นผู้ดำเนินงานและนักเรียนเป็นผู้ช่วย
- ผู้บริหารโรงเรียนสรรหาคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งเป็นตัวแทนครูใน แต่ละ หมวดวิชาแล้วผู้บริหาร โรงเรียนสรรหาคณะกรรมการดำเนินงานซึ่ง เป็นตัวแทนครู ในแต่ละหมวด

วิชาแล้วผู้บริหาร โรงเรียนคัดเลือกผู้จัดการสหกรณ์ ผู้จัดการสหกรณ์เป็นผู้คัดเลือกเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตำแหน่งต่าง ๆ

- มีการสั่ง ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อเครดิต 1 เดือนจากร้านค้าหรือตัวแทนจำหน่าย สมาชิกซื้อสินค้าเป็นเงินสด

- สหกรณ์ร้านค้าได้ทุนจากเงินหมุนเวียน และเงิน ค่าหุ้น-ค่าธรรมเนียมเข้า
- ผู้บริหาร โรงเรียนจัดสถานที่ที่เหมาะสม

2. ปัญหาจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

- ครูไม่มีเวลาในการ ให้ความรับและแจ้งข่าวสาร เพราะมีงานประจำมาก

- กิจกรรมสหกรณ์ไม่สามารถดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เพราะนักเรียนมีส่วนร่วมดำเนินการน้อย

- กิจกรรมสหกรณ์เพิ่มความรับผิดชอบให้ครูมากเกินไป ซึ่งครูมี ภาระการสอนมาก และนักเรียนไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม

- ปัญหาด้านการตลาดได้แก่ เวลาในการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้าไม่เพียงพอ และขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดซื้อและขายสินค้า

- เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลานำเงินรายรับจากการจำหน่ายสินค้าไปผ่านธนาคารทุกวัน และผลตอบแทนของคณะกรรมการและสมาชิกไม่น่าพอใจ

- อาคารสถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ใช้บริการ เนื่องจากมีห้องขนาดเล็กและแคบ

ชวรัตน์ มณีโลกย์ (2538) ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ของครูที่มีต่อหลักและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของ ครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่าง ประชากรจากครู ด้วยวิธีการสุ่มแบบ Simple Random Sampling มีประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 82 คน ได้ ส่งแบบสอบถามให้ครูโดยตรง แล้วนำมาวิเคราะห์และแปรผล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS (Statistical Packages for Social Science) ซึ่งสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 44 ปี มี สมาชิกในครอบครัว 4-5 คน มี รายได้เฉลี่ยประมาณ 12,350 บาทต่อเดือน

2. เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ ครูส่วนใหญ่มีความรู้

ความเข้าใจถูกต้องมากที่สุดในเรื่อง อุดมการณ์สหกรณ์ รองลงมาคือความเข้าใจในความหมาย ของสหกรณ์ ความเข้าใจในกฎหมายสหกรณ์ และความเข้าใจ ในหลักการสหกรณ์ ตามลำดับ

3. ความเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ

- ด้านการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ครูมีความเห็นว่า ปริมาณสินค้าในร้านสหกรณ์ มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของ สมาชิก สินค้ามีคุณภาพดี และมีหลายประเภทราคาไม่สูงกว่าท้อง ตลาด

- ด้านความสำคัญของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ทำให้สามารถซื้อสินค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น และทำให้สามารถเรียนรู้ ถึงหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย

- ด้านความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน ครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม สหกรณ์ โดยเข้ามาใช้บริการร้านสหกรณ์และเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ ของร้านสหกรณ์

- ด้านความสำคัญของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นว่าครูมีความจำเป็นในการควบคุมชี้แนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์และเห็นว่าควรมีครูที่มีคุณวุฒิ ความรู้ทางด้าน สหกรณ์เข้ามาดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

- ด้านความสำคัญของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ครู มีความเห็นว่าควรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เข้ามาแนะนำ ส่งเสริมมากขึ้น

ทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 392 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องสหกรณ์และ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหาและการแก้ปัญหาของสหกรณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์และขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ตามหลักการ และวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับพอใช้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยใน ทุก ๆ ด้าน คือ ด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน การจัดดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ปัญหาและ อุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของ นักเรียน พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ การใช้บริการในฐานะสมาชิกสหกรณ์ การปฏิบัติตามหลักการ และวิธีดำเนินงานสหกรณ์ และการปฏิบัติงานของนักเรียนในงาน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

วาสนา เกศสุวรรณ (2543) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ในด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน กิจกรรมส่งเสริมการผลิต รวมทั้งกิจกรรมร้านค้าและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งมีความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทำสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way analysis of variance) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ใน โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน ด้านกิจกรรมส่งเสริมการผลิต ด้านกิจกรรมร้านค้า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรตามเขตที่ตั้งโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน ด้านกิจกรรมร้านค้า มีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านกิจกรรมส่งเสริมการผลิตมีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

บัลลังก์ พงษ์พานิช (2541) ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในแต่ละด้าน จำแนกตามขนาดโรงเรียนและหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนแต่ละขนาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่คณะกรรมการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรม

สหกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนเครื่องมือเกี่ยวกับการหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์โดยรวมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกอยู่ในระดับปานกลาง และปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน ปัญหาในการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในด้านบุคลากร ด้านการจัดซื้อจัดขายและด้านการเงินการบัญชีในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สมบุญ แก้วต่าย (2531) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ ครูหัวหน้าโครงการกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า จำนวน 93 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน คือผู้บริหาร โรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการ ประธานคณะกรรมการ และผู้จัดการ จำนวนทั้งสิ้น 372 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า เป็นแบบสำรวจรายการ และแบบสอบถาม ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐานซี และ F-test ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง

1. ด้านการบริหาร กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้ามีการประชุมใหญ่ปีละ 1 ครั้ง และมีการประชุม คณะกรรมการภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. ด้านบุคลากร คณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วย ครู และนักเรียน การดำเนินงานส่วน ใหญ่ครูเป็นผู้จัดการ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้จัดตั้งผู้ตรวจสอบภายใน สำหรับหน้าที่การขาย ส่วนใหญ่จะเป็นของนักเรียน
3. ด้านการเงิน เงินทุนที่ใช้ดำเนินการ ได้มาจากหุ้นของสมาชิก ไม่มีเงินทุนโดยการกู้ยืมเงินหรือการบริจาค สมาชิกทุกคนจะได้รับกำไรจากเงินปันผลและเฉลี่ยคืน กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทุกแห่งมีผลกำไร

4. ด้านการจัดซื้อและจำหน่ายสินค้า ดำเนินการจัดซื้อโดยผู้จัดการและมีคณะกรรมการ ตรวจสอบ โดยชำระสินค้าเป็นเงินสด เวลาในการขายส่วนใหญ่แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ตอนเช้า ก่อนเข้าเรียน และพักกลางวัน มีการคิดราคาสินค้าไว้ด้วยและจัดวางไว้เป็นหมวดหมู่
5. ด้านเอกสารและการบัญชี มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสมาชิกส่วนใหญ่นักเรียนจะเป็น ผู้จัดทำ
6. ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่ใช้อาคารเอนกประสงค์เป็นที่ตั้งร้านค้า ซึ่งมีความมั่นคงและปลอดภัยจากโจรกรรม

ส่วนปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดซื้อและการจำหน่ายสินค้า ด้านเอกสารและการบัญชี และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่ด้านการเงินมีปัญหาในระดับน้อย สำหรับปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้า โครงการ ประธานกรรมการ และผู้จัดการ ไม่แตกต่างกัน ทั้งในทุกด้านรวมกัน และรายด้าน

ประหยัด จันทรสุโข (2544) ศึกษาเรื่องกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ประชากรที่ใช้ ในการศึกษา คือ ผู้รับผิดชอบงาน กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 จำนวน 128 คน และผู้จัดการสหกรณ์ร้านค้า จำนวน 128 คน รวม 256 คน วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และค่า ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน โดยกำหนดให้ อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายบริการ ด้านการจัดบุคลากร ดำเนินการ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เลือกคณะกรรมการดำเนินการจากสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินการทำการพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการ

ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ คือกำหนดสถานที่ตามความพร้อมของอาคาร การสนับสนุน และอำนวยความสะดวก และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการดำเนินงาน ด้านการบริการ คือส่งเสริมให้จัดสินค้า ราคาถูกและจำเป็นต่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมชุมนุมสหกรณ์ เผยแพร่ความรู้ด้านหลักการสหกรณ์ เมื่อสิ้นปีทางบัญชี มีการจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และด้านการเงินและบัญชี มีการออกหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการ มีบัญชีประเภทต่างๆ และมีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสินค้า

ปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป คือ การฝึกงานของนักเรียน ปัญหาด้านการจัดการบุคลากรดำเนินการ คือ บุคลากรมีจำนวนชั่วโมงการสอนมากไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ สำหรับปัญหาด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการ คือ ขาดบุคลากรช่วยงาน รวมทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจเพียงพอ สำหรับ ปัญหาด้านการบริการ คือเวลาสำหรับจำหน่ายสินค้ามีน้อย และปัญหาด้านการเงินและ บัญชี คือ ขาดความรู้ด้านการทำบัญชีที่ถูกต้อง

เงินยวง ประภาษา (2539) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ขอนแก่น ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีซึ่ง ดำเนินการตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อมูลเชิงปริมาณนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนบ้านไผ่ มีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ไว้ คือ

1. ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับ สหกรณ์โรงเรียน ระเบียบร้านค้า สหกรณ์ ระเบียบเงินกู้และ เงินฝาก และระเบียบเงินทุนสาธารณประโยชน์
2. ทะเบียน บัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ เช่น ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนเงินกู้และเงินฝาก บัญชีเงินสด ใบสำคัญรับ-จ่าย ทะเบียนหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า
3. สถานที่ และครุภัณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น มีห้องกิจกรรมสหกรณ์ 1 ห้อง มีตู้เก็บเอกสาร เก็บสินค้า มีชั้นวางของ ชั้นวาง สินค้า มีเคาน์เตอร์รับ-ฝาก และถอนเงิน มีโต๊ะกลางสำหรับ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
4. มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์
5. มีเงินทุนหมุนเวียน ปี 2538 จำนวน 124,755 บาท

การดำเนินงานได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นคณะกรรมการ คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาและตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียน เป็นคณะกรรมการ โดยตำแหน่ง มีหน้าที่ให้คำปรึกษา และ ตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วย ครู และนักเรียน 25 คน ได้มาโดยการเลือกตั้ง มีหน้าที่ ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ มีวาระในการดำเนินงาน 1 ปี การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการ เรียนการสอน เน้นให้นักเรียนปฏิบัติ

ด้วยตนเอง เป็นการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะใน ด้านความอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ คือ กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์ และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรม สหกรณ์แบบครบวงจร คณะกรรมการ ดำเนินงานจะสรุปผลการดำเนินงานเสนอที่ประชุมใหญ่ ปีละ 1 ครั้ง ก่อนสิ้นปีการศึกษา เมื่อที่ ประชุมรับหลักการ ก็จะนำเงินปันผลและ เงินเฉลี่ยคืนแจกให้กับสมาชิกต่อไป ผลการสัมภาษณ์ นักเรียนชั้นประถมปีที่ 6 จำนวน 30 คน มีความรู้เรื่อง สหกรณ์เฉลี่ยร้อยละ 73 และเจตคติต่อ กิจกรรมสหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 88.33 ส่วนด้านปริมาณ มีสมาชิก 806 คน (ร้อยละ 95)

เกณฑ์ภาพ บัณฑิต (2542) ศึกษาเรื่อง รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์
โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการ จัดกิจกรรมสหกรณ์ที่สามารถดำเนินการแบบครบวงจร โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี 2) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด อุดรธานีสามารถดำเนินการแบบครบวงจร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบ โครงการสหกรณ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียน และนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี รวม 384 คน ซึ่ง ได้มาโดยการใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการคำนวณ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC(+)

ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาทุก โรงเรียน ใช้หนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา พ.ศ. 2535-2536 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคู่มือใน การจัดดำเนินการ โดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสม มาก รองลงมา ทุกโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมสหกรณ์ แบบออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการสหกรณ์ใน โรงเรียน ใช้หลักการประชาสัมพันธ้อย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำองค์กรภายนอกเข้ามาร่วม สนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นรูปแบบการบริการที่กำหนดเวลา และมี ขั้นตอนรวมทั้งระบบการจัดการที่ชัดเจน จนทำให้เกิดรูปแบบที่โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรม สหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนได้เหมาะสมมาก ปัจจัยในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ประถมศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้แบบครบวงจรมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหาร

สถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้หลักการบริหารพิจารณาบุคลากรเข้า ใช้งาน โดยคำนึงถึง ความรู้ ความสามารถและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ใช้ นโยบายการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบ ครบวงจรและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสหกรณ์รูปแบบร้านค้า โรงเรียน ปฏิบัติได้ เหมาะสมมาก โดยมีขนาดและที่ตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้ กิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมากแล้วส่งผลให้สหกรณ์โรงเรียนสามารถบริการ สมาชิก ได้มาก รองลงมาคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่ง โรงเรียนประถมศึกษาสามารถ ปฏิบัติ ได้มาก โดยมีปัจจัยด้านผู้บริหารและคณะกรรมการทุกคนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัด กิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนมาก จนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้แบบครบวงจร

นงนุช พรหมวีระไชย (2542) ศึกษาเรื่อง เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ใน 4 ด้าน คือ ด้านสินค้า ด้านการบริการ ด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากรและ เปรียบเทียบเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าตาม ตัวแปรด้านเพศ ระดับการศึกษา การใช้บริการจากสหกรณ์ร้านค้า และการเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า ตลอดจนรวบรวมปัญหาและ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 และชั้นปี ที่ 3 และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดเจตคติต่อกิจกรรม สหกรณ์ ร้านค้าแบบลิเคอร์ท และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาชายมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าด้าน สินค้า และด้านการบริการดีกว่านักศึกษาหญิง ส่วนด้านที่ตั้งและ สิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากร นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม และด้านบุคลากรดีกว่า นักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ส่วนด้านสินค้า และด้านการบริการ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) มีเจตคติต่อกิจกรรม สหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักศึกษาที่ใช้บริการจากสหกรณ์ร้านค้าไม่เกิน 5 ครั้งต่อสัปดาห์ และ นักศึกษาที่ใช้บริการจากสหกรณ์ร้านค้า 6 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ มีเจตคติต่อ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านสินค้า ด้านการบริการ ด้านที่ตั้งและสิ่งแวดล้อม ด้าน บุคลากร และรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักศึกษาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า และนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า มีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และมีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้านสินค้า ด้านการบริการ และด้านที่ตั้ง และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้ามีเจตคติต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ทั้ง 4 ด้านดีกว่านักศึกษาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า

ดวงน ศรีสวัสดิ์ (2541) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับหลักวิธีการสหกรณ์ พบว่า ความรู้ในเรื่องหลักวิธีการสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจเรื่องความหมายของสหกรณ์มากที่สุด รองลงมา ก็คือความเข้าใจในเรื่องอุดมการณ์สหกรณ์ ความเข้าใจหลักสหกรณ์ และยังมีความเข้าใจในกฎหมาย สหกรณ์น้อยตามลำดับ ส่วนทัศนคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ผู้บริหารมีระดับทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ส่วนนักเรียนมีความรู้ในเรื่องหลักวิธีการสหกรณ์ระดับต่ำและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องอุดมการณ์สหกรณ์มากที่สุด

Neville And Elizabeth (1991) ได้ศึกษาลักษณะคุณภาพของการสอนเชิงสหกรณ์ในห้องเรียน โดยศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากแบบเดิม คือเน้นที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลมาเป็นแบบกลุ่ม หรือเชิงสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศอังกฤษจำนวน 15 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-11 ปี เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแนวใหม่ จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า สหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้เจริญก้าวหน้าควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา แต่ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ยังประสบปัญหาหลายด้านเช่น ขาดอาหาร สถานที่เหมาะสม สมาชิกขาดความเข้าใจในหลักสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ยังขาดประสบการณ์ด้านธุรกิจ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร อาจกล่าวได้ว่าแก่นกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะมีปัญหาอยู่บ้างแต่ถ้าผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและช่วยกันปรับปรุงแก้ไขเชื่อได้ว่ากิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนจะพัฒนาได้บรรลุวัตถุประสงค์แน่นอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์
ในโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร การศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ครูและ
นักเรียน โรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ครูจำนวน 12 คน และ
นักเรียนจำนวน 116 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนด
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน จากจำนวนนักเรียนช่วงชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 จำนวน
83 คน และออกแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์ครูทั้งหมด จำนวน 12 คน การศึกษาครั้งนี้มิได้ศึกษา
ประชากรที่เป็นนักเรียนในชั้นประถมศึกษา 1 - 2 จำนวน 33 คน เนื่องจากเด็กนักเรียนในชั้น
ดังกล่าวไม่สามารถอ่านคำถามและยังไม่เข้าใจวิธีการตอบแบบสอบถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนและแบบสัมภาษณ์
สำหรับครู โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ของนักเรียน และครูในสถานศึกษาอื่นๆ

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์เป็นแนวคิด เป็นหลักการในการกำหนดขอบเขตในการศึกษาวิจัยในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.1.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบถูกต้องของเนื้อหาและแก้ไขให้เหมาะสม

2.1.4 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง

2.1.5 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

2.2 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 **แบบสอบถาม สำหรับนักเรียน** เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-end Questionnaire) โดยประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.2.2 **แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับครู** ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ผู้ศึกษาคำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ติดต่อโรงเรียน ขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียน และนัดหมายวัน เวลา เพื่อขอ นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปใช้กับนักเรียนและครู
- 3.2 เตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและครู
- 3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ
- 3.4 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาหาค่าต่างๆ ดังนี้

4.1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปสำหรับนักเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

4.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และร้อยละ โดยการแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 5 เกรด ดังนี้

เกรด 0	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	0-49
เกรด 1	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	50-59
เกรด 2	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	60-69
เกรด 3	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	70-79
เกรด 4	หมายความว่า	ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	80-100

4.3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ดังนี้

การแปลความหมายการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากที่สุด
การแปลความหมายความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายความว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด

4.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับครู ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมา

สรุปผล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาได้เสนอผล
การศึกษาเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน

- 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
- 1.3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
- 2.3 ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักเรียน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ชั้นปีที่
เรียน อาชีพของบิดามารดา จำนวนหนี้ที่ติดกับสหกรณ์ และระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ โดย
การหาค่าความถี่และร้อยละ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน โรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	38	45.8
หญิง	45	54.2
รวม	83	100.0
อายุ		
7-8 ปี	1	1.2
9-10 ปี	21	25.3
11-12 ปี	52	62.7
13-14 ปี	9	10.8
รวม	83	100.0
ชั้นปีที่		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	15	18.1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	20	24.1
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	22	26.5
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	26	31.3
รวม	83	100.0
อาชีพของบิดา		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	3.6
ค้าขาย	6	7.2
รับจ้าง	22	26.5
เกษตรกร	49	59.1
ไม่ตอบ	3	3.6
รวม	83	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพของมารดา		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3	3.6
ค้าขาย	8	9.7
รับจ้าง	18	21.7
เกษตรกรกรรม	48	57.8
ไม่ตอบ	6	7.2
รวม	83	100.0
จำนวนหุ่นที่ถือกับสหกรณ์		
1 หุ่น	37	44.6
2-3 หุ่น	19	22.9
4-5 หุ่น	9	10.9
6-7 หุ่น	8	9.6
ไม่มีหุ่น	10	12.0
รวม	83	100.0
ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์		
1 ปี	31	37.4
2 ปี	13	15.7
3 ปี	10	12.0
4 ปี	19	22.9
ไม่เป็นสมาชิก	10	12.0
รวม	83	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช เป็นเพศชาย 38 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 เป็นเพศหญิง 45 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 โดยนักเรียนส่วนมากมีอายุ 11-12 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 รองลงมา อายุ 9-10 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 อายุ 13-14 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 และ อายุ 7-8 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

ชั้นปีที่เรียนส่วนมากเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 22 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5, 24.1, และ 18.1 ตามลำดับ

อาชีพส่วนมากของบิดามารดาทำการเกษตรกรรมเหมือนกัน โดย บิดา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 และ มารดา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง บิดา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 มารดา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 อาชีพค้าขาย บิดา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 มารดา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ บิดา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 มารดา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 มีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ตอบคำถามในข้อคำถามอาชีพของบิดา จำนวน 3 คน และไม่ตอบคำถามในข้อคำถามอาชีพมารดา จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6 และ 7.2 ตามลำดับ

จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์ส่วนมากถือ 1 หุ้น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาถือ 2-3 หุ้น จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ถือ 4-5 หุ้น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 ถือ 6-7 หุ้น จำนวน 8 คนคิดเป็นร้อยละ 9.6 และ ไม่มีหุ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

โดยระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวนมากที่สุด 1 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือ 4 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 ถัดมาคือ 2 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 3 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0

1.2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 – 4.3

ตารางที่ 4.2 คะแนนความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

	คะแนน ต่ำสุด	คะแนน สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	0.00	11.00	6.07	2.218

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลคะแนนจากการวัดความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 6.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.218 โดยมีคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และคะแนนสูงสุด 11 คะแนน

ตารางที่ 4.3 การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 5 เกรด

ระดับคะแนน (เป็นร้อยละ)	เกรด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0-49	0	38	45.8
50-59	1	23	27.7
60-69	2	10	12.1
70-79	3	9	10.8
80-100	4	3	3.6
รวม		83	100.0

จากตารางที่ 4.3 พบว่า มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 อยู่จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.6

1.3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 4.4 – 4.5

ตารางที่ 4.4 การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1	นักเรียนชอบที่จะลงหุ้นกับสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.39	.665	ปานกลาง
2	นักเรียนชอบที่จะช่วยขายของให้กับสหกรณ์โรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.59	1.010	มาก
3	นักเรียนอยากจะช่วยเลือกชนิดของสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในสหกรณ์ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด	3.46	.871	ปานกลาง
4	นักเรียนอยากจะมีความรู้เรื่องสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	4.13	.802	มาก
5	นักเรียนคิดว่าสหกรณ์มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของเรามากน้อยเพียงใด	4.01	.684	มาก
6	เมื่อนักเรียนโตขึ้นในวันข้างหน้านักเรียนอยากจะสมัครเป็นสมาชิกเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการสหกรณ์มากน้อยเพียงใด	3.80	.749	มาก
	รวม	3.73	.556	มาก

จากตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การลงหุ้น และการช่วยเลือกชนิดสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 และ 3.46 ตามลำดับ โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.556

ตารางที่ 4.5 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	นักเรียนชอบซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.85	.709	มาก
2	การจัดชั้นวางสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน	3.58	.835	มาก
3	ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.38	1.056	ปานกลาง
4	ชนิดของสินค้าที่มีขายในร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.65	.893	มาก
5	ราคาสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.68	1.002	มาก
6	คุณภาพของสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.86	.810	มาก
7	ความสะอาดของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.97	.843	มาก
8	สถานที่ตั้งของสหกรณ์โรงเรียน	3.65	.885	มาก
9	ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน	3.55	1.058	มาก
	รวม	3.70	.572	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ของร้านสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.572

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครู

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลทั่วไปของครู โรงเรียนบ้าน โคมะขาม อำเภอลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	4	33.3
หญิง	8	66.7
รวม	12	100.0
อายุ		
50 – 54 ปี	7	58.3
55 – 59 ปี	5	41.7
รวม	12	100.0
ตำแหน่งงานในสหกรณ์โรงเรียน		
ประธาน	1	8.3
ที่ปรึกษา	1	8.3
จัดทำบัญชี	2	16.7
จำหน่ายสินค้า	2	16.7
กรรมการ	5	41.7
ไม่มีตำแหน่ง	1	8.3
รวม	12	100.0
ประสบการณ์การจัดกิจกรรมโรงเรียน		
6-10 ปี	3	25.0
11 – 15 ปี	5	41.6
16 – 20 ปี	2	16.7
21 – 25 ปี	2	16.7
รวม	12	100.0

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิชาที่สอน		
ผู้อำนวยการ	1	4.5
ระดับอนุบาล	1	4.5
ภาษาไทย	6	27.4
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4	18.2
คณิตศาสตร์	4	18.2
วิทยาศาสตร์	4	18.2
ภาษาอังกฤษ	1	4.5
งานอาชีพและเทคโนโลยี	1	4.5
รวม	22	100

หมายเหตุ: ครู 1 คน สอนหลายวิชา

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนบ้านโคกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12 คน เป็นเพศชาย 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นเพศหญิง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 โดยครูส่วนมากมีอายุ 50 – 54 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 และอายุ 55 – 59 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 ตำแหน่งงานในสหกรณ์โรงเรียน มีประธาน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ที่ปรึกษา 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 จัดทำบัญชี 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 จำหน่ายสินค้า 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 กรรมการ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ครูส่วนมาก มีประสบการณ์การจัดกิจกรรมในโรงเรียน 11 – 15 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.6 ประสบการณ์ 6 – 10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ประสบการณ์ 16 – 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และประสบการณ์ 21 – 25 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีผู้อำนวยการ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ครูสอนระดับอนุบาล จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ครูสอนภาษาไทย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.4 ครูสอนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ครูสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ครูสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ครูสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และครูสอนงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 โดยครูแต่ละคนรับผิดชอบการสอนหลายวิชา

2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

การวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนบ้าน โคกมะขามทั้งครูที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์และครูที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 12 คน ตามคำถามจำนวน 7 ข้อ สรุปผลได้ดังนี้

2.2.1 หลักการที่ควรจะนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ครูที่มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนต้องยึด คือ หลักการ

- 1) การบริหารตามหลักการประชาธิปไตย และสมาชิกมีความเสมอภาค
- 2) ยึดถือการรวมกลุ่มคนเป็นหลักเพื่อดำเนินงานให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกให้มากที่สุด ดำเนินการ โดยสมาชิกและเพื่อประโยชน์ของสมาชิก
- 3) ควรยึดหลักการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ข้อ
- 4) สมัครเป็นสมาชิก
- 5) สมาชิกถือหุ้น
- 6) สมาชิก 1 คนมีสิทธิออกเสียง 1 เสียง
- 7) มีการปันผลตามจำนวนหุ้น
- 8) ยึดหลักการขายสินค้าราคาขอมเขา เสนอให้สมาชิกรู้จักธุรกิจร่วมกันซื้อจัดสรร เถลี่ยคินกำไรด้วยความเป็นธรรม

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์และเวรขายของประจำวัน ได้เสนอความคิดเห็นว่าควรยึดหลักการคือ

- 1) ประชุมทำความเข้าใจหลักการสหกรณ์ระหว่างครูกับนักเรียน
- 2) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการสหกรณ์โรงเรียน
- 3) ประกาศรับสมาชิก เรียกและรวบรวมหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนดำเนินการ
- 4) โรงเรียนจัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- 5) ประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อให้ทราบถึงระเบียบ ข้อบังคับ
- 6) ดำเนินการกิจการสหกรณ์โรงเรียน

ครูผู้ทำหน้าที่กรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ได้เสนอความคิดเห็นว่า
ควรรีบคิดหลักการ คือ

- 1) สมัครง่ายเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ
- 2) สมาชิกแต่ละคน จะซื้อหุ้นคนละกี่หุ้นก็ได้
- 3) สมาชิกคนหนึ่งมีสิทธิออกเสียงได้เพียง 1 เสียงเท่านั้น
- 4) มีการปันผลเป็นสองส่วน คือ ตามจำนวนหุ้นและตามกิจกรรมที่ร่วมมือ

ครูผู้ทำหน้าที่บัญชีของสหกรณ์โรงเรียน แสดงความคิดเห็นว่า

- 1) ควรรีบคิดหลักการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 2) นักเรียนมีส่วนร่วมในการถือหุ้น
- 3) ครู นักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมในสหกรณ์
- 4) กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ไม่หวังผลกำไร
- 5) ช่วยเหลือให้สมาชิกได้ซื้อของในราคาถูก

ครูผู้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการที่ปรึกษาสหกรณ์ ได้แสดงความคิดเห็น โดยระบุเป็นข้อๆ

ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
- 2) การมีส่วนร่วมในการลงทุน (ค่าหุ้น)
- 3) ความซื่อตรง โปร่งใสกับกลุ่มสมาชิก
- 4) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับของสหกรณ์

ครูที่ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่าหลักการคือ การรวมใจ
รวมคน รวมทุน

ประธานสหกรณ์โรงเรียน ไม่ได้แสดงความคิดเห็นในข้อนี้

โดยสรุปครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หลักการที่ควรนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียน คือ หลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ข้อ ซึ่งบางท่านอาจไม่ได้เข้าใจถึงหลักการสหกรณ์
ว่าทั้ง 7 ข้อมีอะไรบ้าง แต่ก็ตอบคำถามแบบกว้างๆ ทั่วไป เช่น การรับสมัครสมาชิกก่อน การมีส่วนร่วม
ร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิก เป็นต้น

2.2.2 การวางแผนในแต่ละปีก่อนจะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ในโรงเรียน

ครูที่มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า ขั้นตอนใน
การวางแผน คือ

- 1) ประชุมคณะกรรมการผู้ริเริ่มการก่อตั้ง
- 2) เปิดรับสมาชิก ลงหุ้น

- 2) เลือกคณะกรรมการ
- 3) ร่างระเบียบข้อบังคับ
- 4) นำระเบียบข้อบังคับ เสนอต่อสมาชิกทั้งหมด
- 5) สำรวจความต้องการของนักเรียนและครู
- 6) ศึกษารูปแบบประเภทของสหกรณ์
- 7) แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจการสหกรณ์
- 8) โรงเรียนจัดอาคารสถานที่และอุปกรณ์
- 9) ประชุมสมาชิกทั้งหมด เพื่อแก้ไขข้อบังคับและเลือกตั้งคณะกรรมการ
ถาวร
- 10) ดำเนินธุรกิจตลอดปี
- 11) มีสมาชิกก่อตั้ง 7-15 คน
- 12) เสนอขอจดทะเบียน
- 13) กำหนดหน้าที่รับผิดชอบ
- 14) กำหนดสมุดบัญชี ใบเสร็จต่างๆ
- 15) ในแต่ละปีต้องมีการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิก
- 16) สมควรมีการวางแผนโดยการสำรวจความบกพร่องในปีที่ผ่านมาเพื่อเป็น
แนวทางในการแก้ไขในปีต่อไป

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวันของสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดง
ความคิดเห็นว่า

- 1) ต้องมีการประชุมสมาชิกเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในปีที่ผ่านมา
- 2) สำรวจความต้องการ
- 3) ศึกษารูปแบบประเภทของสหกรณ์
- 4) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินกิจการสหกรณ์
- 5) จัดอาคารสถานที่ อุปกรณ์
- 6) ดำเนินการ

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ของสหกรณ์โรงเรียน
ได้แสดงความคิดเห็นว่า

- 1) รวบรวมสมาชิกเพื่อระดมเงินทุน
- 2) สมาชิกผู้ก่อตั้งมีประมาณ 7-15 คน เพื่อศึกษาข้อบังคับและนำมา
ปรับปรุงแก้ไข

- 3) เสนอของจดทะเบียน
- 4) กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 5) กำหนดให้มีสมุดบัญชีและใบเสร็จรับเงินต่างๆ และมีการรายงานทางบัญชีเป็นระยะ 6 เดือนหรือ 1 ปี

ครูที่มีหน้าที่ทำบัญชีสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า

- 1) มีขั้นตอนการรับสมัครสมาชิกและการประชุมสมาชิก เพื่อชี้แจงระเบียบของสหกรณ์พร้อมเลือกตัวแทนทำหน้าที่ฝ่ายขาย
- 2) จัดหาสินค้า อุปกรณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนไว้ให้พร้อม
- 3) จัดทำงบประมาณการเงิน ไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง
- 4) แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานร่วมกัน

ครูที่มีหน้าที่เป็นผู้อำนวยการที่ปรึกษากรรมการสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเป็นขั้นตอน คือ

- 1) ประชุมบุคลากรในหน่วยงานเพื่อร่วมกันคิดวางแผนการดำเนินงาน
- 2) ดำเนินการรับสมัคร ร่วมลงทุน ร่วมหุ้น
- 3) กำหนดบุคลากรรับผิดชอบแต่ละฝ่ายงาน
- 4) ดำเนินการจัดซื้อ-จำหน่ายสินค้า
- 5) จัดทำบัญชีคุมสินค้า บัญชีรับ-จ่ายเงิน

ครูผู้ไม่มีหน้าที่ในสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า ต้องให้มีการรวมทุน คือ การลงหุ้นของสมาชิก สืบหาความต้องการสินค้าของสมาชิก

ครูผู้มีหน้าที่เป็นประธานสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า

- 1) ประชุมคณะกรรมการ จัดทำโครงการ
- 2) เปิดรับสมัคร
- 3) เลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการ
- 4) ร่างระเบียบข้อบังคับ เสนอต่อกรรมการทั้งหมด
- 5) คณะกรรมการร่วมดำเนินงาน

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นในด้านการวางแผนในแต่ละปีเพื่อดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกัน ในด้านการรวบรวมหุ้น เปิดรับสมัคร แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ การร่างระเบียบข้อบังคับต่างๆ

แต่มีความคิดเห็นจากครูบางส่วนที่น่าสนใจซึ่งเป็นหลักการของการตลาด คือ การสำรวจความต้องการ ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสินค้าที่ต้องการให้มีในสหกรณ์ และการสำรวจข้อบกพร่องของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในปีที่ผ่านมา โดยนำสิ่งที่สำรวจได้มาเป็นฐานข้อมูลสำหรับการปรับปรุงกิจกรรมของสหกรณ์ในปีต่อไป

2.2.3 การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ตามประเภทของงานสหกรณ์

ครูที่มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า สหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขาม มีการจัดแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- 1) ฝ่ายบริหาร
- 2) ฝ่ายจัดซื้อ
- 3) ฝ่ายขาย
- 4) ฝ่ายบัญชี
- 5) ผู้ตรวจสอบ

ครูที่มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียนอีกท่านหนึ่ง ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรแบ่งสรรคัดเลือกตามความสมัครใจและตามมติของคณะกรรมการสหกรณ์ และควรแบ่งคณะเข้าทำงานตามความสามารถของแต่ละคน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และจัดตามหน้าที่ความสามารถของบุคคล

ครูผู้ที่มีหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวันของสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรคัดเลือกตามความสมัครใจและตามมติของคณะกรรมการ

ครูที่มีหน้าที่ทำบัญชีสหกรณ์โรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นว่า สมควรแบ่งตามความเหมาะสมของงาน และอีกท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่าควรจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่เฉพาะขายของในแต่ละวันร่วมกับนักเรียน

ครูผู้ที่มีหน้าที่เป็นกรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ของสหกรณ์ เห็นว่าควรจัดแบ่งบุคคลตามประเภทของงานสหกรณ์

ครูที่ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรจัดแบ่งงานตามความสามารถของบุคคลและความต้องการจำนวนบุคลากรของแผนกงานต่างๆ

ครูผู้ที่มีหน้าที่เป็นผู้อำนวยการที่ปรึกษาสหกรณ์โรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรแบ่งออก เป็น

- 1) ฝ่ายบริหาร
- 2) ฝ่ายจัดซื้อและจัดทำบัญชีซื้อสินค้า
- 3) ฝ่ายขาย และจัดทำบัญชีการขายสินค้า

- 4) ฝ่ายตรวจสอบบัญชี
- 5) ฝ่ายการเงิน

ครูที่มีตำแหน่งประธานสหกรณ์โรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรมี 5 กลุ่ม คือ

- 1) ฝ่ายบริหาร
- 2) ฝ่ายจัดซื้อ
- 3) ฝ่ายขาย
- 4) ฝ่ายบัญชี
- 5) ผู้ตรวจสอบ

สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่สมควรมีการแบ่งตามความสมัครใจและความเหมาะสมของบุคคล นอกจากนี้ได้แสดงความคิดเห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์นั้นต้องมีบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในด้าน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายการเงิน

2.2.4 การวินิจฉัยและสั่งการเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการพัฒนาสหกรณ์ในด้าน

ต่างๆ

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียนมีความเห็นว่า

- 1) เมื่อเกิดปัญหา ควรประชุมคณะกรรมการ
- 2) อภิปราย หาแนวทางแก้ปัญหา
- 3) ประชุมเพื่อวินิจฉัยจากคณะกรรมการ โดยใช้เสียงข้างมาก
- 4) ดำเนินการ ไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ อันจะเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน ไปด้วยในตัว
- 5) ดำเนินการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคและดำเนินการแก้ไข

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวันของสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่า ควรมีการประชุมเพื่อวินิจฉัยจากคณะกรรมการ โดยใช้เสียงข้างมาก

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ของสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่าควรมีการประชุมชี้แจงให้สมาชิกทราบ เพื่อเสนอความคิดเห็นนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ครูผู้มีหน้าที่ทำบัญชีของสหกรณ์โรงเรียนมีความเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาควรมีการพบปะพูดคุยเพื่อปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการพัฒนาสหกรณ์ควรมีการปรึกษาหารือร่วมกันกับสมาชิก

ครูผู้มีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่ปรึกษา มีความเห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 1) การศึกษาลักษณะปัญหาจากผู้ดำเนินการแต่ละฝ่าย
- 2) จัดประชุมเพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหาหรือระดมความคิดในส่วนที่ต้องการพัฒนา
- 3) มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบแต่ละฝ่ายงานและกำหนดขอบข่ายหรือกรอบในการทำงานเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน

ครูผู้ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียนมีความเห็นว่า ในการต้องการจะพัฒนากิจกรรมสหกรณ์ต้องให้มีความต่อเนื่อง มั่นคงและยั่งยืน

ครูผู้มีหน้าที่เป็นประธานสหกรณ์โรงเรียนมีความเห็นว่า ควรมีการประชุมคณะกรรมการ อภิปรายหาแนวทางแก้ปัญหา

สรุปการแสดงความคิดเห็นของครู ในด้านการวินิจฉัยสั่งการเมื่อเกิดปัญหา ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาต้องจัดประชุม สอบถามความคิดเห็นจากสมาชิกสหกรณ์ และหาแนวทางแก้ไขจากมติของที่ประชุม นั้น

2.2.5 การประสานงานภายในสหกรณ์

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่า การประสานงานภายใน มีขั้นตอน คือ

- 1) มีหนังสือสั่งการหรือประชุมชี้แจง
- 2) ร่วม ประชุมวางแผนและเป็นที่ปรึกษา
- 3) มีการประชุมทำความเข้าใจทุกๆ เดือน
- 4) มีการประสานงานในสหกรณ์ กำหนดให้มีการประชุม
- 5) มีการติดต่อประสานงานกับกรรมการดำเนินการ

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวัน มีความเห็นว่าควรมีการร่วมวางแผนและเป็นที่ปรึกษา

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ มีความเห็นว่า ได้กำหนดให้มีการดำเนินการประชุม กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบและสิทธิของคณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกโดยละเอียด

ครูผู้มีหน้าที่ทำบัญชีของสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่า

- 1) มีการปฏิบัติงานสหกรณ์หลังจากโรงเรียนหมดกิจกรรม
- 2) การประสานงานในสหกรณ์จะจัดทำแผนภูมิแสดงการรับผิดชอบของบุคคลที่ทำหน้าที่ในแต่ละวัน ไว้ให้เห็นชัดเจน

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการที่ปรึกษาสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่า ส่วนใหญ่เป็นการประสานงานกัน โดยตรงระหว่างบุคลากรในสหกรณ์

ครูผู้ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียนมีความเห็นว่า มีการชี้แจงทำความเข้าใจต่อคณะกรรมการและสมาชิก

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นประธานสหกรณ์โรงเรียน มีความเห็นว่า มีหนังสือสั่งการหรือประชุมชี้แจง

สรุปผลการสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการประสานงานภายในองค์กร ในข้อนี้มีความคิดที่หลากหลายจากครู คือ เห็นว่า ควรมีประชุมและชี้แจงให้สมาชิกทราบ แต่บางท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นการประสานงานโดยตรงระหว่างบุคลากรในสหกรณ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์มีขนาดเล็ก บางท่านมีความคิดเห็นว่ามีหนังสือสั่งการ

2.2.6 การจัดทำงบประมาณ และการจัดทำบัญชี

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียน ได้ตอบว่า มีการจัดทำงบประมาณ และจัดทำบัญชีดังนี้

- 1) บัญชีคุมสินค้า
- 2) บัญชีขายประจำวัน
- 3) บัญชีคุมเงินคงเหลือ
- 4) สรุปบัญชีประจำปี (เงินคงเหลือ)
- 5) บัญชีหุ้น
- 6) สหกรณ์จัดทำงบการเงินประจำปีโดยมีการจัดสรรกำไรสุทธิทุกๆ ปี และมีการจัดทำงบประมาณล่วงหน้าในปีถัดไป

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวันของสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่า สหกรณ์มีการจัดทำบัญชีการเงินตามระเบียบทุกประการ

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ของสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่ามีการจัดทำงบประมาณและจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบันในแต่ละวัน

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบัญชีของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่ามีการจัดทำบัญชีรับจ่ายทุกวัน และสรุปทุกๆ เดือน และสิ้นปี

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการที่ปรึกษาสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่าสหกรณ์จะต้องมีการวางแผนเรื่องงบประมาณที่ต้องใช้หมุนเวียนในสหกรณ์ เพื่อเป็นการพยากรณ์ทิศทางของสหกรณ์ในอนาคตได้และจะต้องจัดทำบัญชีการเงิน โดยมีผู้รับผิดชอบชัดเจน และจะต้องมีผู้ตรวจสอบระบบการเงินการบัญชี เพื่อจะได้ดำเนินการได้ถูกต้อง

ครูผู้ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่า มีการจัดทำงบการเงินแต่ละปี พร้อมด้วยจัดวงเงินงบประมาณปีถัดไป

ครูผู้ทำหน้าที่ประธานสหกรณ์โรงเรียนตอบว่า มีการจัดทำบัญชีดังนี้

- 1) บัญชีคุมสินค้า
- 2) บัญชีประจำวัน
- 3) บัญชีคุมเงินคงเหลือ
- 4) สรุปบัญชีประจำปี (เงินคงเหลือ)
- 5) บัญชีหุ้น

สรุปผลการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำงบประมาณและการบัญชีของสหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขาม คือ มีการจัดทำบัญชีและงบประมาณในด้านต่างๆ คือ บัญชีคุมสินค้า บัญชีประจำวัน บัญชีคุมเงินคงเหลือ บัญชีหุ้น และการจัดทำงบประมาณล่วงหน้าสำหรับปีถัดไป

2.2.7 การเสนอรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่ามีการเสนอรายงาน ดังนี้

- 1) เสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียน คณะกรรมการและสมาชิก
- 2) เสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกมี ครู และนักเรียน
- 3) เสนอรายงานทุกครั้ง
- 4) มีรายงานงบการเงินเป็นประจำทุกปี

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเวรขายของประจำวัน ตอบว่ามีการเสนอรายงานต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาและคณะกรรมการ

กรรมการและจำหน่ายสินค้าและบริการต่างๆ ตอบว่ามีการเสนอรายงานทุกครั้งเมื่อสิ้นปีการศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้ทำหน้าที่ทำบัญชีของสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่ามีการเสนอรายงานต่อผู้อำนวยการ โรงเรียนมีการเสนอรายงานทุกปีเมื่อสิ้นปีการศึกษา เสนอต่อสมาชิกและผู้บริหารสถานศึกษา

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการที่ปรึกษา ตอบว่ามีการเสนอรายงานของผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อผู้บริหารสถานศึกษาและเสนอรายงานต่อสมาชิก

ครูผู้ไม่มีตำแหน่งในสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่ามีการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่ สมาชิกอย่างน้อยปีละครั้ง

ครูผู้ทำหน้าที่เป็นประธานสหกรณ์โรงเรียน ตอบว่าเสนอรายงานต่อผู้บริหารโรงเรียนและสมาชิก

สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นในเรื่องการเสนอรายงานผลการดำเนินงานโครงการ สหกรณ์โรงเรียน ครูทุกคนตอบว่ามีการเสนอรายงานผลการดำเนินงานโครงการในโรงเรียน และเป็นการเสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียน สมาชิก และคณะกรรมการของสหกรณ์

2.3 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู

ตารางที่ 4.7 ปัญหาในการดำเนินงานโครงการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ปัญหาในการดำเนินงานโครงการ	\bar{X}	S.D.	ระดับของปัญหา
1	ด้านการบริหาร	2.25	.866	น้อย
2	ด้านบุคลากร	2.25	.754	น้อย
3	ด้านการจัดซื้อ	2.08	.793	น้อย
4	ด้านการจัดจำหน่าย	2.33	1.073	น้อย
5	ด้านเอกสารและบัญชี	2.08	1.084	น้อย
6	ด้านอาคารสถานที่	2.93	.900	ปานกลาง
	รวม	2.32	.661	น้อย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานโครงการในโรงเรียนของครูส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.93 โดยภาพรวมปัญหาในการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.661

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ การมีส่วนร่วม และความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนและ ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อกระบวนการจัดการและปัญหาการดำเนินการสหกรณ์ในโรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนและคณะ ครูโรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีครูจำนวน 12 คน และ นักเรียนจำนวน 116 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 83 คน และครูทั้งหมด จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และแบบสัมภาษณ์สำหรับครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for The Social Sciences for Windows) สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนบ้าน โศกมะขาม อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช จำนวน 83 คน เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.8 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 54.2 นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 11-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.7 อายุ 9-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.3 อายุ 13-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.8 และอายุ 7-8 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.2 ชั้นปีที่เรียนส่วนมากเรียนอยู่ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 31.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 26.5 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 18.1 อาชีพส่วนมากของบิดา มารดาทำการเกษตรกรรม โดย บิดา คิดเป็นร้อยละ 59.1 และ มารดา คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง บิดา คิดเป็นร้อยละ 26.5 มา มารดา คิดเป็นร้อยละ 21.7 อาชีพค้าขาย บิดา คิดเป็น ร้อยละ 7.2 มารดา คิดเป็นร้อยละ 9.7 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ บิดา คิดเป็นร้อยละ 3.6 มารดา คิดเป็นร้อยละ 3.6 จำนวนหุ้่นที่นักเรียนถือกับสหกรณ์ส่วนมากถือ 1 หุ้่น คิดเป็นร้อยละ 44.6

รองลงมาคือ 2-3 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 22.9 ถึง 4-5 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 10.90 โดยระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จำนวนมากที่สุด 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือ 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.9 ถัดมาคือ 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.7 และ 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.0

1.2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลคะแนนจากการวัดความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 6.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.218 โดยมีคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และคะแนนสูงสุด 11 คะแนน การแบ่งคะแนนนักเรียนเป็น 5 เกรด มีนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 คิดเป็นร้อยละ 45.8 ขณะที่นักเรียนที่ได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 คิดเป็นร้อยละ 3.6

1.3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น การลงหุ้น และการช่วยเหลือขนสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 และ 3.46 ตามลำดับ โดยภาพรวมนักเรียนมีส่วนร่วมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.73 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรายข้อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ของร้านสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.38 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.572

1.4 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการจัดการสหกรณ์ในโรงเรียน

1) หลักการที่ควรนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน โดยสรุปครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า หลักการที่ควรนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน คือ หลักการสหกรณ์ทั้ง 7 ข้อ ซึ่งบางท่านอาจไม่ได้เข้าใจถึงหลักการสหกรณ์ว่าทั้ง 7 ข้อมีอะไรบ้าง แต่ก็ตอบคำถามแบบกว้างๆ ทั่วไป เช่น การรับสมัครสมาชิกก่อน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิก เป็นต้น

2) การวางแผนในแต่ละปีก่อนจะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียน สรุปผลการแสดงความคิดเห็นในด้านการวางแผนในแต่ละปีเพื่อดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกัน ในด้านการรวบรวมหุ้น เปิดรับสมาชิก แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการร่างระเบียบข้อบังคับต่างๆ แต่มีความคิดเห็นจากครูบางส่วนที่น่าสนใจซึ่งเป็นหลักการของการตลาด คือ การสำรวจความต้องการ ความคิดเห็นของสมาชิกเกี่ยวกับสินค้าที่ต้องการให้มีในสหกรณ์ และการสำรวจข้อบกพร่องของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในปีที่ผ่านมา โดยนำสิ่งที่สำรวจได้มาเป็นฐานข้อมูลสำหรับการปรับปรุงกิจกรรมของสหกรณ์ในปีต่อไป

3) การจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ตามประเภทของงานสหกรณ์ สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า สมควรมีการแบ่งตามความสมัครใจและความเหมาะสมของบุคคล นอกจากนี้ได้แสดงความคิดเห็นว่าในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์นั้นต้องมีบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในด้าน ฝ่ายบริหาร ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายขาย ฝ่ายบัญชี ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายการเงิน

4) การวินิจฉัยและสั่งการเมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการพัฒนาสหกรณ์ในด้านต่างๆ สรุปการแสดงความคิดเห็นของครูในด้านการวินิจฉัยสั่งการเมื่อเกิดปัญหา ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาต้องจัดประชุม สอบถามความคิดเห็นจากสมาชิกสหกรณ์ และหาแนวทางแก้ไขจากมติของที่ประชุมนั้น

5) การประสานงานภายในสหกรณ์ สรุปผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการประสานงานภายในองค์กร ในข้อนี้มีความคิดที่หลากหลายจากครู คือ เห็นว่า ควรจัดประชุมและชี้แจงให้สมาชิกทราบ แต่บางท่านมีความคิดเห็นว่าควรเป็นการประสานงานโดยตรงระหว่างบุคลากรในสหกรณ์ ซึ่งอาจเป็นเพราะสหกรณ์มีขนาดเล็ก บางท่านมีความคิดเห็นว่าต้องมีหนังสือสั่งการ

6) การจัดทำงบประมาณและการจัดทำบัญชี สรุปผลการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำงบประมาณและการจัดทำบัญชีของสหกรณ์โรงเรียนบ้าน โศกมะขาม คือ มีการจัดทำบัญชีและงบประมาณในด้านต่างๆ คือ บัญชีคุมสินค้า บัญชีประจำวัน บัญชีคุมเงินคงเหลือ บัญชีหุ้น และการจัดทำงบประมาณล่วงหน้าสำหรับปีถัดไป

7) การเสนอรายงานการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นในเรื่องการเสนอรายงานการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ครูทุกคนตอบว่ามีการเสนอรายงานการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน และเป็นการเสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียน สมาชิก และคณะกรรมการของสหกรณ์

1.5 ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู พบว่า รายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.93 โดยภาพรวมปัญหาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.32

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความรู้ การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โคนมะขามในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์โรงเรียน และศึกษาความคิดเห็นของครูในการ บริหารจัดการ และปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของสหกรณ์โรงเรียน พบว่า

2.1 ความรู้ของนักเรียน

นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนน้อย กล่าวคือ มี นักเรียนที่ได้คะแนนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนคำถาม ถึงร้อยละ 45.8 และมีนักเรียนเพียงร้อยละ 3.6 ที่ตอบคำถามเกี่ยวกับสหกรณ์ได้ถูกต้องตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปของคำถาม และจะเห็นได้ว่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าค่อนข้างสูงคือ 2.218 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมาก คือทั้งคนที่มีความรู้ดีและคนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ โรงเรียนเลข สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันทวิ ศรีเมือง (2533) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะคิด และการ ปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความรู้ เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ใน โรงเรียนขนาดกลาง มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าต่ำกว่าโรงเรียน ขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Neville And Elizabeth (1991) ที่ได้ศึกษาลักษณะคุณภาพของการสอนเชิงสหกรณ์ในห้องเรียน โดย ศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากแบบเดิม คือเน้นที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลมาเป็น แบบกลุ่ม หรือเชิงสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้เลือกศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทยอังกฤษ จำนวน 15 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-11 ปี เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแนวใหม่ จากผลการวิจัย ดังกล่าว พบว่า สหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้า ควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) ที่ศึกษาเรื่อง ความรู้ ความ คิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ใน โรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์และ กิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับ กิจกรรม สหกรณ์ใน โรงเรียน ปัญหาและการแก้ปัญหาของสหกรณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี ส่วนความรู้ทั่วไป

เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์และขั้นตอนในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ตามหลักการ และวิธีการสหกรณ์ อยู่ในระดับพอใช้

2.2 การมีส่วนร่วมของนักเรียน

นักเรียนมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในด้านการช่วยขาย ของ การอยากมีความรู้เรื่องสหกรณ์และการจะสมัครเป็นสมาชิกในอนาคตในระดับมาก ส่วนการมีส่วนร่วมของนักเรียนในด้านการลงหุ้นและการเลือกชนิดของสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในสหกรณ์ ร้านค้าของโรงเรียนนั้นอยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจักษ์ สีดาราช (2534) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดน่าน ได้รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าทั้ง 8 โรงเรียนใน จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้ากลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง และกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้าน ต่าง ๆ ในระดับปานกลาง คือเข้าร่วมกิจกรรมระดับนาน ๆ ครั้ง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.67-2.33

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในด้านการขอซื้อสินค้าจากสหกรณ์โรงเรียน การจัดชั้นวางสินค้า ชนิดของสินค้า ราคาสินค้า คุณภาพสินค้า ความสะอาดของร้านสหกรณ์ สถานที่ตั้ง และส่วนลดที่จะ ได้จากการซื้อขายสินค้าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความพึงพอใจต่อ ป้ายบอกเวลา เปิด-ปิด ของร้านสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเป็นเพราะว่าป้ายบอกเวลา เปิด- ปิด ของร้านสหกรณ์ไม่ชัดเจน

2.4 การจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนของครู

ผลการวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ซึ่งครูสามารถวางแผนการดำเนินการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบ มีการประสานงานภายในสหกรณ์ และมีการประชุมระดมความคิดเห็นจากสมาชิกเมื่อเกิดปัญหาขึ้น อีกทั้งยังมีการเสนอรายงานต่อที่ประชุมและผู้บริหารสถานศึกษา และไม่มีปัญหาในด้านการจัดทำเอกสารด้านบัญชีการเงิน จึงนับว่ามีความพร้อมในการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ สงวน ศรีสวัสดิ์ (2541) ที่ได้ศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าทัศนคติที่มีต่อการจัดการกิจกรรมสหกรณ์ ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีอย่างยิ่งต่อการจัดการกิจกรรมนี้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎาพงษ์ บัวเกษ (2542) ที่ศึกษาเรื่อง รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์

โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ใช้หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535-2536 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคู่มือในการจัดดำเนินกิจกรรม โดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมมาก รองลงมาทุกโรงเรียน ได้จัดทำกิจกรรมสหกรณ์ แบบออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบ โครงการสหกรณ์ในโรงเรียน ใช้หลักการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำองค์กรภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นรูปแบบการบริการที่กำหนดเวลา และมีขั้นตอนรวมทั้งระบบการจัดการที่ชัดเจน จนทำให้เกิดรูปแบบที่โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียน ได้เหมาะสมมาก ปัจจัยในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้แบบครบวงจรมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้หลักการบริหารพิจารณาบุคลากรเข้าสู่งาน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ใช้นโยบายการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสหกรณ์รูปแบบร้านค้า โรงเรียน ปฏิบัติได้เหมาะสมมาก โดยมีขนาดและที่ตั้งสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำให้ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมากแล้วส่งผลให้สหกรณ์โรงเรียนสามารถบริการ สมาชิก ได้มาก รองลงมาคือปัจจัยด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาสามารถ ปฏิบัติได้มาก โดยมีปัจจัยด้านผู้บริหารและคณะครูทุกคนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัด กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมาก จนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้แบบครบวงจร และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวรัตน์ มณีโลกย์ (2538) ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าความเห็นของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในด้านต่างๆ ในด้านการดำเนินงานของร้านสหกรณ์ครูมีความเห็นว่า ปริมาณสินค้าในร้านสหกรณ์ มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของ สมาชิก สินค้ามีคุณภาพดี และมีหลายประเภทราคาไม่สูงกว่าท้อง ตลาด ด้านความสำคัญของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียน ได้เรียนรู้ถึงการทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบตนเองและส่วนรวม ทำให้สามารถซื้อสินค้าได้สะดวกยิ่งขึ้น และทำให้สามารถเรียนรู้ ถึงหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้านความสนใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนครูมีความเห็นว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรม สหกรณ์ โดยเข้ามาใช้บริการร้านสหกรณ์และเข้า

มาเป็นเจ้าหน้าที่ ของร้านสหกรณ์ และในด้านความสำคัญของครูต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีความเห็นว่าครูมีความจำเป็นในการควบคุมชี้แนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์และเห็นว่าควรมีครูที่มีคุณวุฒิ ความรู้ทางด้าน สหกรณ์เข้ามาดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.5 ปัญหาในการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนของครูในด้านการบริหาร บุคลากร การจัดซื้อ การจัดจำหน่าย เอกสารและบัญชีอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา เกศสุวรรณ (2543) ได้วิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน ด้านกิจกรรมส่งเสริมการผลิต ด้านกิจกรรมร้านค้า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบุญ แก้วคำย (2531) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ด้านเอกสารและการบัญชี มีการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสมาชิกส่วนใหญ่ นักเรียนจะเป็น ผู้จัดทำ ส่วนด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ส่วนใหญ่ใช้อาคารเอนกประสงค์เป็นที่ตั้งร้านค้า ซึ่งมีความมั่นคงและปลอดภัยจากโจรกรรม ส่วนปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาด้านการบริหาร ด้านบุคลากร ด้านการจัดซื้อและการจำหน่ายสินค้า ด้านเอกสารและการบัญชี และด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่ด้านการเงินมีปัญหาในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เงินยวง ประภาษา (2539) ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนบ้านไผ่ มีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ไว้ คือ 1) ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ เช่น ข้อบังคับ สหกรณ์โรงเรียน ระเบียบร้านค้าสหกรณ์ ระเบียบเงินกู้และ เงินฝาก และระเบียบเงินทุนสาธารณประโยชน์ 2) ทะเบียน บัญชีต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ เช่น ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนเงินกู้และเงินฝาก บัญชีเงินสด ใบสำคัญรับ-จ่าย ทะเบียนหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า 3) สถานที่และครุภัณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น มีห้องกิจกรรมสหกรณ์ 1 ห้อง มีตู้เก็บเอกสาร เก็บสินค้า มีชั้นวางของ ชั้นวาง สินค้า มีเคาน์เตอร์รับ-ฝาก และถอนเงิน มีโต๊ะกลางสำหรับ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

และ4) มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบกิจกรรม สหกรณ์

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

3.1.1 ด้านความรู้ของนักเรียน จากการศึกษาความรู้ของนักเรียนต่อการดำเนิน กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้าน โศกมะขามพบว่านักเรียนยังมีความรู้ต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนน้อย ทางโรงเรียนจึงควรเน้นที่การให้ความรู้หลักและวิธีการสหกรณ์ทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ โดยยึดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนอย่างเคร่งครัด โดย ให้เป็นกิจกรรมของนักเรียน และเพื่อนนักเรียน

3.1.2 ด้านการศึกษา การส่งเสริมการค้าดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน ควรมุ่งประโยชน์ในการศึกษา เป็นประการสำคัญ โดยจัดเป็นสถานประกอบการภายในโรงเรียน ที่ จะให้นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพธุรกิจ และครูหรือผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการนิเทศ ติดตามผลอย่างใกล้ชิด

3.1.3 ด้านบุคลากร ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้า โดยเฉพาะครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ด้วยการฝึก อบรม หรือ ศึกษาดูงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ

3.1.4 ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของ นักเรียนต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้าน โศกมะขามพบว่า อยู่ในระดับปานกลางถึง ระดับมากดังนั้นควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการให้ทั่วถึงทั้งนักเรียน บุคคลทั่วไป และสมาชิกสหกรณ์ร้านค้า เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ ร้านค้าด้วยวิธีการต่างๆ เช่น แผ่นพับ โบปปลิว วารสาร ออกเสียงตามสาย จัดนิทรรศการงานวัน สหกรณ์ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้า ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักประกอบ ธุรกิจอีกทางหนึ่ง

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยหรือประเมินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน ประถมศึกษาเทียบกับในระดับอื่นๆ เช่นระดับมัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการนำความรู้ด้านการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนไปใช้หลังจากที่นักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2544) *ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียน หมวดวิชาพัฒนาสังคมและชุมชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร*
- กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2525) *คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977)*
- กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) *คู่มือการตั้งสหกรณ์ร้านค้า กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด*
- กฤติยา เดชทวิสุทธิ์ (2546) “การศึกษาความรู้ตามการรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” *ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*
- เงินยวง ประภาษา (2539) “สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น” *กรณีศึกษา สาขาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- จิรวิทย์ เคนจรัสศรี (2538) “ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพมหานคร” *ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์*
- เจษฎาพงษ์ บัวเกษ (2542) “รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี” *บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- จำเริญ จันประเทือง (2542) “การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดีเด่นในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” *วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*
- ชรีณี เศษจินดา (2530) “ความพึงพอใจของผู้ประกอบการคู่ศูนย์บริการกำจัดอุตสาหกรรม แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล*
- ชวรัตน์ มณีโรจน์ (2538) “ความรู้ในหลักและวิธีการสหกรณ์และความคิดเห็นของครูต่อ กิจกรรมของสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่” *วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้*

- ชวลิต เหล่ารุ่งกาญจน์ (2538) “ความพึงพอใจของลูกค้านักเรียนให้บริการของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) : ศึกษาเฉพาะกรณีสาขาท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี” ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคมสถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
- โชคชัย ชยธวัช (2547) *มาตรฐาน สะพานสู่ตลาดโลก* กรุงเทพมหานคร ซี.พี.บุ๊คส์
- ดวงกมล ศรีงาม (2537) “สภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทวี นาคบุตร ความสำคัญของความรู้ [ออนไลน์] ค้นคืนเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2552 จาก http://www.kmi.or.th/KMI_doc3.html
- ทัศนีย์ ศิริปัญญา (2538) “ความรู้ ความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธนพร ชุมวรฐายี (2539) “ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุบลราชธานี” ภาคนิพนธ์ คณะพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์
- นงนุช พรหมวีระไชย (2542) “เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- นฤมล มีชัย (2535) “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- บัลลังค์ พงษ์พานิช (2541) “ศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก” ปริญญานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประจักษ์ สีหราช (2534) “การมีส่วนร่วมของนักเรียนที่เป็นสมาชิกกิจกรรมสหกรณ์ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดน่าน” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประหัด จันทรสุขโข 2544กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- มนตรี เจียบแหลม (2536) “ความพึงพอใจในภาระหน้าที่และงานของเกษตรกรอำเภอในจังหวัดภาคเหนือ” วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2535) เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการงานบุคคล กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- มาโนช เวชพันธ์ (2532) “เอกสารการวิจัยส่วนบุคคล เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการประจำ : ศึกษาเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือน ทหารและตำรวจ มปท.
- ลาวัณย์ โมกขศักดิ์ (2544) “พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อนมฟลูออไรด์ กรณีศึกษา โรงเรียนที่เข้าร่วม โครงการนมฟลูออไรด์ป้องกันฟันผุในประเทศไทย” การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วาสนา เกษสุวรรณ (2543) “ปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว” งานนิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิรัช สงวนวงศ์วาน และพรรณพิมล ก้านกนก (2545) เอกสารประกอบการบรรยายวิชา GB 704 การจัดการตลาด หน้า 8 มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะบริหารธุรกิจ
- สมบุญ แก้วคำย (2531) การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง, ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- สมศักดิ์ โกวิทวุฒิก (2551) พฤติกรรมและความพึงพอใจในการใช้น้ำมันหล่อลื่นเครื่องยนต์เบนซินสำหรับรถยนต์นั่งส่วนบุคคลของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สันทวิ ศรีเมือง (2533) การศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย, ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- สาโรจ ไสยสมบัติ (2534) “ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” ปริญญานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (2548) บทสรุปสำหรับผู้บริหาร รายงานการวิจัย เรื่อง ทักษะคิดและ
ความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิรูประบบราชการ กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

หลุยส์ จำปาเทศ (2533) จิตวิทยาการงูใจ กรุงเทพมหานคร สามัคคีสถานส์

อักษร สวัสดิ์ (2542) “ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์

อารี พันธุ์มณี (2538) จิตวิทยาการเรียนการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ดันอ้อ

Neville, B. and D. Elizabeth. (1991) “The Nature and Quality of Task in Co-Operative Classroom
Group”. Learning and Instruction, 1 (March) : 103-118

ภาคผนวก

รายละเอียดของจำนวนสมาชิกสหกรณ์โรงเรียนบ้านโคกมะขาม

คณะครู จำนวน 12 คน

นักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 22 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน

รวม 116 คน

คณะกรรมการดำเนินการมีจำนวน 5 คน คือ

1. นางลำยอง รักษาวงศ์	ประธานกรรมการ
2. นางภารดี เบญจกุล	รองประธาน
3. ค.ญ.ถัดดาวรรณ สังขวิศิษฐ์	เลขานุการ
4. นางอาภรณ์ แก้ววิเชียร	เหรัญญิก
5. ค.ญ.รัชฎา แจ้งเศรษฐ์	กรรมการฝ่ายชาย

ผู้ตรวจสอบกิจการ คือ นายวิทยา แสงศรี

แบบสอบถาม (สำหรับนักเรียน)

แบบสอบถาม(สำหรับนักเรียน) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
ของนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ถูกต้องและเติมข้อความลงในที่ว่างเว้นไว้

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 7-8 ปี 9-10 ปี
 11-12 ปี 13-14 ปี
3. ชั้นปีที่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. อาชีพของบิดา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 เอกชน เอกชน
 ค้าขาย ค้าขาย
 เกษตรกรรม เกษตรกรรม
 อื่นๆ (โปรดระบุ)..... อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์ 1 หุ้น 2-3 หุ้น
 4-5 หุ้น 6-7 หุ้น
 อื่นๆ ระบุจำนวน.....
6. ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ 1 ปี 2 ปี
 3 ปี 4 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือก ก ข ค ง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อ
ที่นักเรียนคิดว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

1. ความหมายของสหกรณ์คืออะไร
 - ก. การร่วมมือกันเพื่อกระทำกิจกรรมร่วมกัน
 - ข. ต่างคนต่างทำกิจกรรมแต่ละอย่าง
 - ค. การคัดเลือกบุคคลคณะหนึ่งขึ้นมาทำงานแทนสมาชิก
 - ง. การลงทุนทำธุรกิจ
2. อุดมการณ์สหกรณ์คืออะไร
 - ก. การดำเนินธุรกิจสหกรณ์เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด
 - ข. เพื่อให้สมาชิกมีความรักต่อกัน
 - ค. ความเชื่อที่ว่าความช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์
จะนำไปสู่การกินดีอยู่ดี มีความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม
 - ง. ต้องการให้ทุกคนได้รับการแบ่งปันทรัพยากรโดยเท่าเทียมกัน
3. หลักการสหกรณ์ทั้งหมดมีกี่ข้อ
 - ก. 4 ข้อ
 - ข. 5 ข้อ
 - ค. 7 ข้อ
 - ง. 9 ข้อ
4. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการสำคัญข้อหนึ่งของสหกรณ์
 - ก. สหกรณ์มุ่งให้ทุกคนเป็นคนดี
 - ข. สหกรณ์มุ่งแข่งขันทางการตลาด
 - ค. ให้การศึกษาอบรม
 - ง. ให้สมาชิกรู้จักประหยัด
5. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการของสหกรณ์
 - ก. รักญาติพี่น้อง
 - ข. รักหมู่คณะ
 - ค. รักท้องถิ่น
 - ง. เอื้ออาทรชุมชน

6. ข้อความใดต่อไปนี้เป็นหลักการหนึ่งของสหกรณ์
- สหกรณ์ต้องดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้กำไรมากที่สุด
 - สหกรณ์ดำเนินธุรกิจแข่งขันกัน
 - สหกรณ์ต้องร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์ เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์
 - สมาชิกของสหกรณ์ จะต้องอยู่ดีกินดี
7. กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนหมายถึงข้อใด
- ธุรกิจสินเชื่อให้กู้ยืม
 - ธุรกิจการขาย
 - ธุรกิจบริการ
 - ไม่มีข้อถูก
8. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ซึ่งมีการเฉลี่ยคืนกำไรตามส่วนธุรกิจการซื้อให้แก่สมาชิกของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน เพื่อต้องการดังนี้
- กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าต้องการสร้างความพึงพอใจเพื่อหาสมาชิกเพิ่ม
 - สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรู้เรื่องสหกรณ์
 - จัดสรรตอบแทนตามสัดส่วนที่สมาชิกทำธุรกิจ ตามหลักการสหกรณ์
 - เพื่อช่วยเหลือสมาชิกทุกคน
9. ถ้านักเรียนต้องการจะให้กินคืออยู่ดี มีความสงบสุขในชุมชน โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมอะไร จึงจะเหมาะสมที่สุด (ตอบเพียงข้อเดียว)
- รวมทุนจัดตั้งบริษัท
 - เข้าร่วมชมรม
 - สมัครเข้าเป็นสมาชิกสมาคม
 - สมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์
10. โครงสร้างสหกรณ์ประกอบด้วย
- สมาชิก
 - คณะกรรมการดำเนินการ
 - ฝ่ายจัดการ
 - ถูกทุกข้อ

11. ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติในการดำเนินงานสหกรณ์ ออกโดยมติของกลุ่มบุคคลใด

- ก. คณะกรรมการดำเนินการ
- ข. ฝ่ายจัดการ
- ค. ที่ประชุมใหญ่สมาชิก
- ง. ผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

12. สหกรณ์ในประเทศไทยมีกี่ประเภท

- ก. 3 ประเภท
- ข. 5 ประเภท
- ค. 6 ประเภท
- ง. 7 ประเภท

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3.1 การมีส่วนร่วมของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อโดยละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อความ		การมีส่วนร่วม				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	นักเรียนชอบที่จะลงหุ้นกับสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
2	นักเรียนชอบที่จะช่วยขายของให้กับสหกรณ์โรงเรียน มากน้อยเพียงใด					
3	นักเรียนอยากจะมีส่วนช่วยเหลือชนิดของสินค้าที่จะ นำมาจำหน่ายในสหกรณ์ของโรงเรียนมากน้อยเพียงใด					
4	นักเรียนอยากจะมีความรู้เรื่องสหกรณ์มากน้อยเพียงใด					
5	นักเรียนคิดว่าสหกรณ์มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ของ เรามากน้อยเพียงใด					
6	เมื่อนักเรียน โตขึ้นในวันข้างหน้านักเรียนอยากจะทำ เป็นสมาชิกเพื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในขบวนการ สหกรณ์มากน้อยเพียงใด					

3.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ข้อความ		ความพึงพอใจ				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	นักเรียนชอบซื้อสินค้าจากร้านสหกรณ์โรงเรียน					
2	การจัดชั้นวางสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
3	ป้ายบอกเวลา เปิด - ปิด ของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
4	ชนิดของสินค้าที่มีขายในร้านสหกรณ์โรงเรียน					
5	ราคาสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
6	คุณภาพของสินค้าของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
7	ความสะอาดของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
8	สถานที่ตั้งของร้านสหกรณ์โรงเรียน					
9	ส่วนลดที่ได้รับจากการซื้อสินค้าของสหกรณ์โรงเรียน					

แบบสัมภาษณ์ (สำหรับครู)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ จัดทำขึ้น เพื่อต้องการศึกษาถึงความพร้อมในการบริหารจัดการ กิจกรรม สหกรณ์โรงเรียนบ้าน โคกมะขาม ซึ่งจะต้องมีครู ทำหน้าที่ วางแผน การจัดองค์การ การจัดกลุ่ม บุคคลเข้าทำงาน การวินิจฉัยสั่งการ การประสานงาน การรายงานและ การจัดทำงบประมาณ

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. เพศ.....
2. อายุ..... ปี
3. วิชาที่สอน.....
4. ตำแหน่งงานในสหกรณ์.....
5. ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน.....

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1. โปรดช่วยอธิบายหลักการที่ควรจะนำมาใช้กับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนของท่าน
2. ท่านได้มีการวางแผนในแต่ละปีก่อนจะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนหรือไม่ ถ้ามีการวางแผน โปรดช่วยอธิบายรายละเอียด
3. ท่านมีการจัดแบ่งบุคคลเข้าทำหน้าที่ตามประเภทของงานสหกรณ์อย่างไร
4. ท่านมีการวินิจฉัยและสั่งการอย่างไร เมื่อเกิดปัญหาหรือต้องการพัฒนาสหกรณ์ในด้านต่างๆ
5. ท่านมีการประสานงานภายในสหกรณ์ของท่านอย่างไร
6. สหกรณ์มีการจัดทำบัญชี และการจัดทำงบประมาณ หรือไม่ อย่างไร โปรดอธิบาย
7. ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีการเสนอรายงานหรือไม่ เสนอต่อใคร

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานสหกรณ์โรงเรียน

ด้าน		ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1	ด้านการบริหาร					
2	ด้านบุคลากร					
3	ด้านการจัดซื้อ					
4	ด้านการจัดจำหน่าย					
5	ด้านเอกสารและบัญชี					
6	ด้านอาคารสถานที่					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสมโชค จุลเพชร
วัน เดือน ปี	17 มีนาคม 2485
สถานที่เกิด	อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	ปริญญาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2547
สถานที่ทำงาน	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง	ประกอบอาชีพส่วนตัว (เจ้าของกิจการ)